

ARCHEOLOGIE RANĚ STŘEDOVĚKÉ EVROPY (1)

12. BRITSKÉ OSTROVY

1. ROČNÍK MAGISTERSKÉHO STUDIJNÍHO OBORU ARCHEOLOGIE
Katedra archeologie ZČU
Doc. PhDr. Martin Gojda, CSc.

TERMINOLOGIE: DOBA TEMNA

RANÝ STŘEDOVĚK

ANGLOSASKÉ OBDOBÍ

CHRONOLOGIE: 400 – 1100 AD

ÚVOD a PŘEHLED BÁDÁNÍ

TRADICE VÝZKUMU: od pol. 17. stol. (nejstarší prokopené, popsané a vyobrazené archeologické nálezy z raného středověku v Anglii: žárové pohřebiště Walsingham) do 50. let 20. stol.: archeologie zaměřena téměř výlučně na **výzkum pohřebišť**: kolem r. 1950: je známo 1130 pohřebišť a asi 10 sídlišť.

Konec 18. stol.: výzkum několika pohřebišť v Kentu. Velký rozvoj anglosas. archeologie: pol. 19. stol. (J.M. Kemble: příbuznost keramiky v Anglii a v S Německu) a pak zejm. začátek 20. stol. (B. BROWN: šestisvazkové dílo *The Arts in in Early England*, 1903-1937).

První prozkoumané sídliště: Sutton Courtenay (Oxfordshire):
20.-30.léta 20. stol. (E.T. Leeds)

Do 50. let je výzkum anglosaského období je orientován na:

- 1. Historické rozbory** (studium písemných pramenů) –
chronologie a otázky etnických vztahů
- 2. Typologii** (vývoj uměleckého stylu, klasifikace artefaktů)

1956: založení Society for Medieval Archaeology
(časopis: **Medieval Archaeology**)

2. polovina 20. stol.: výzkum zaměřen na poznání širokého spektra archeologických pramenů, resp. typů areálů (sídla, pohřebiště, církevní památky, výrob. a obchod. centra, komunikace) a na řešení otázek vztahu osídlení v době římské a v počátcích RS (kontinuita měst, archeologické doklady kontaktů domácí a nově příchozí populace apod.).

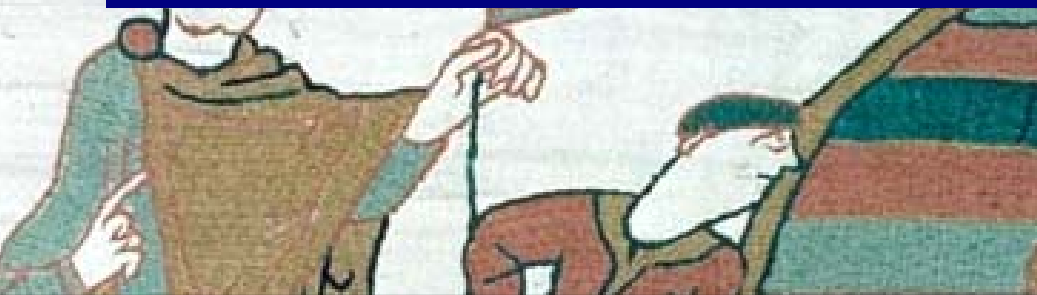
Historické prameny

Anglosaská kronika (hl. pro 9.-11. stol);

Gildas (6.stol.), Nennius (10. stol.);

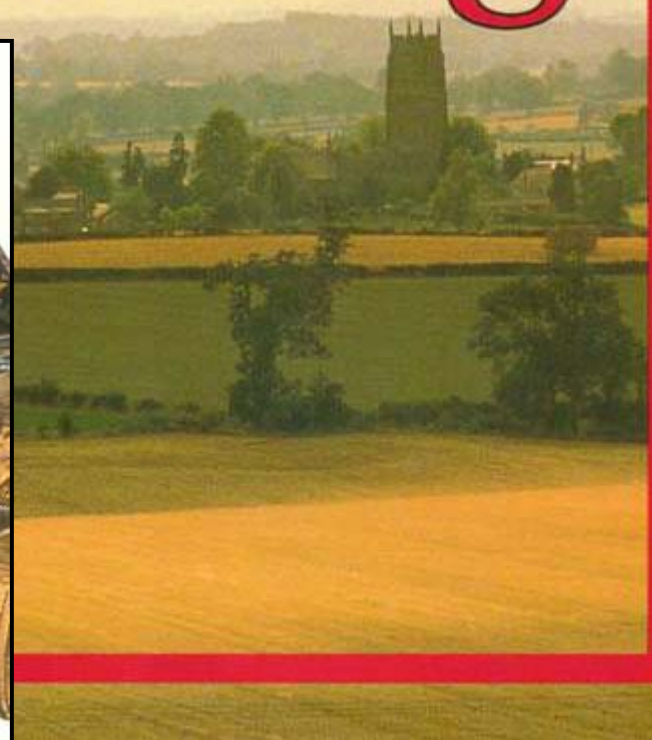
Beda Venerabilis: Církevní historie...;

Domesday Book (11. stol.)

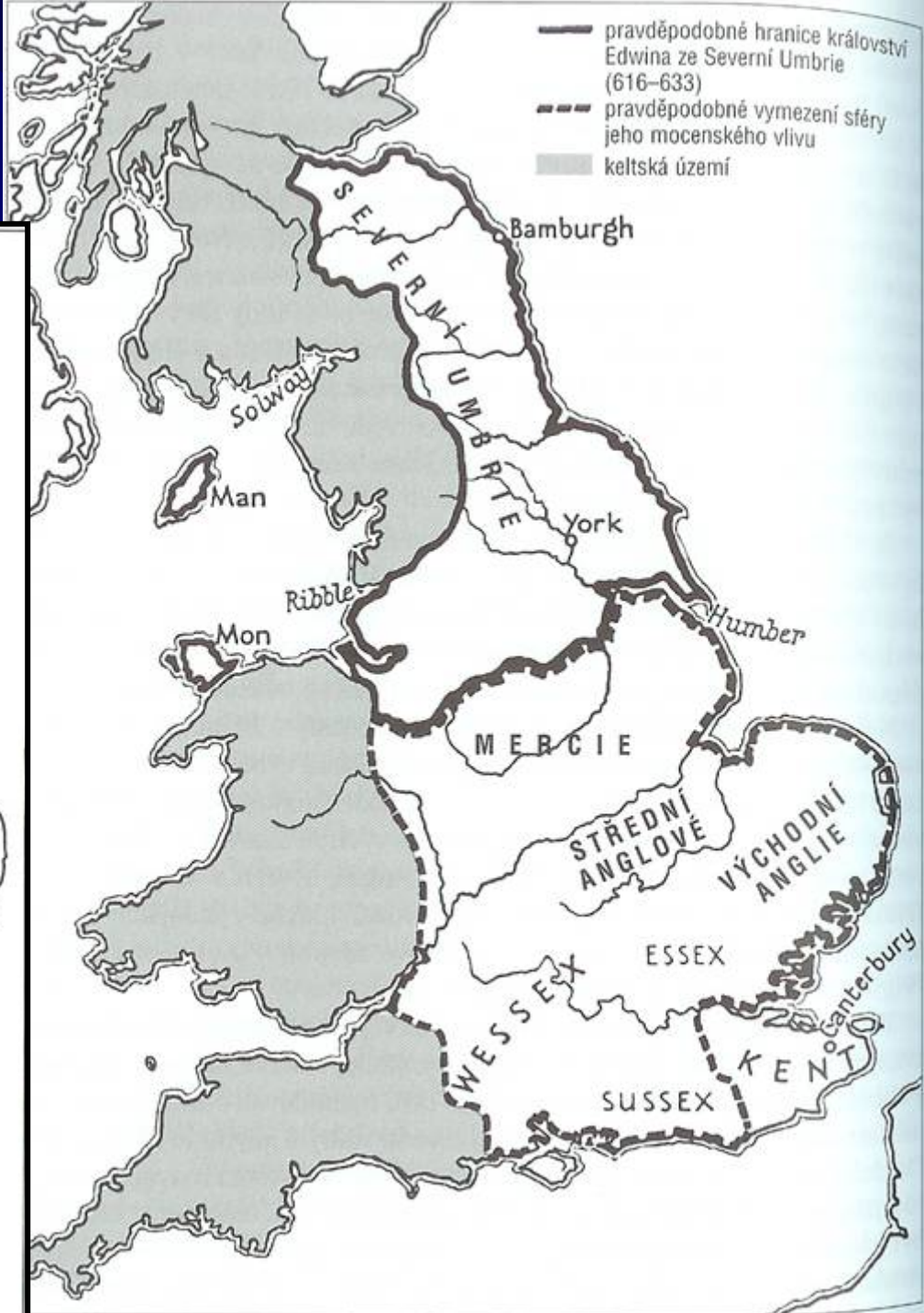

Towns and villages of
Norman England
through 900 years

Domesday Heritage

Historické oblasti Anglie a jednotlivá království (heptarchie)

SUTTON HOO
Suffolk, Anglie)

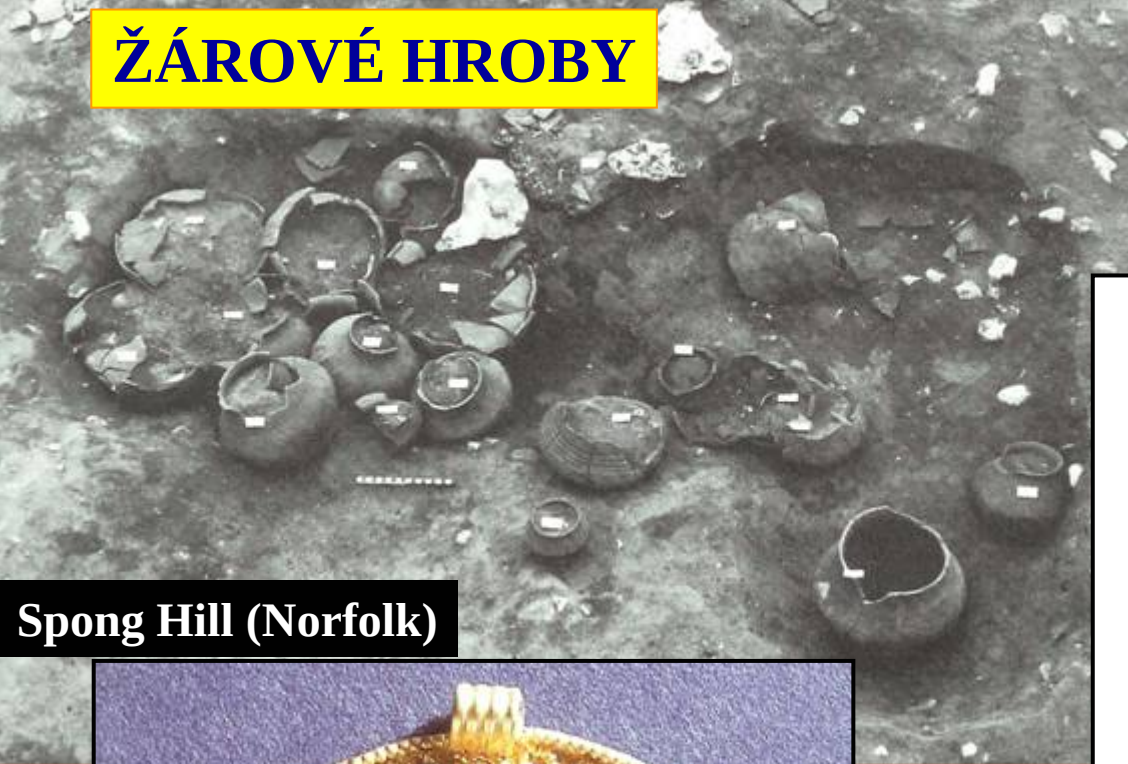

**„stínoví“ nebožtíci a centrální hrobka
jedné z mohyl
(výzkum: 80. léta 20. stol.)**

ŽÁROVÉ HROBY

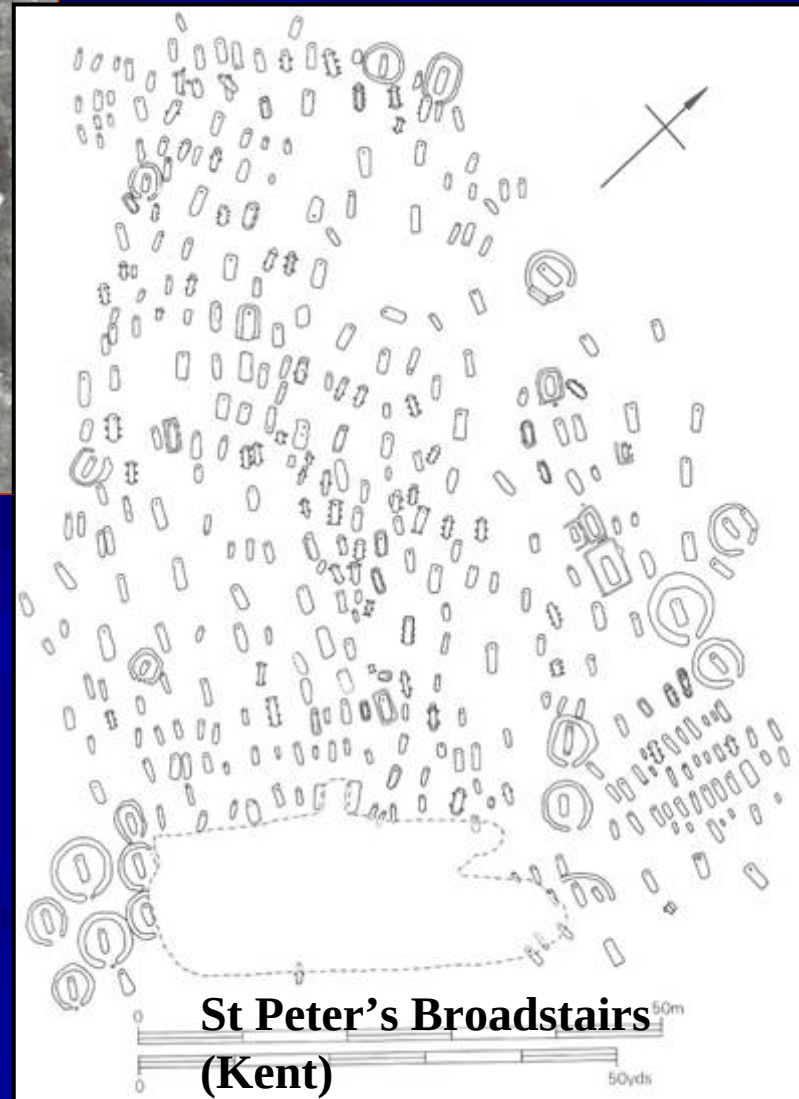

Spong Hill (Norfolk)

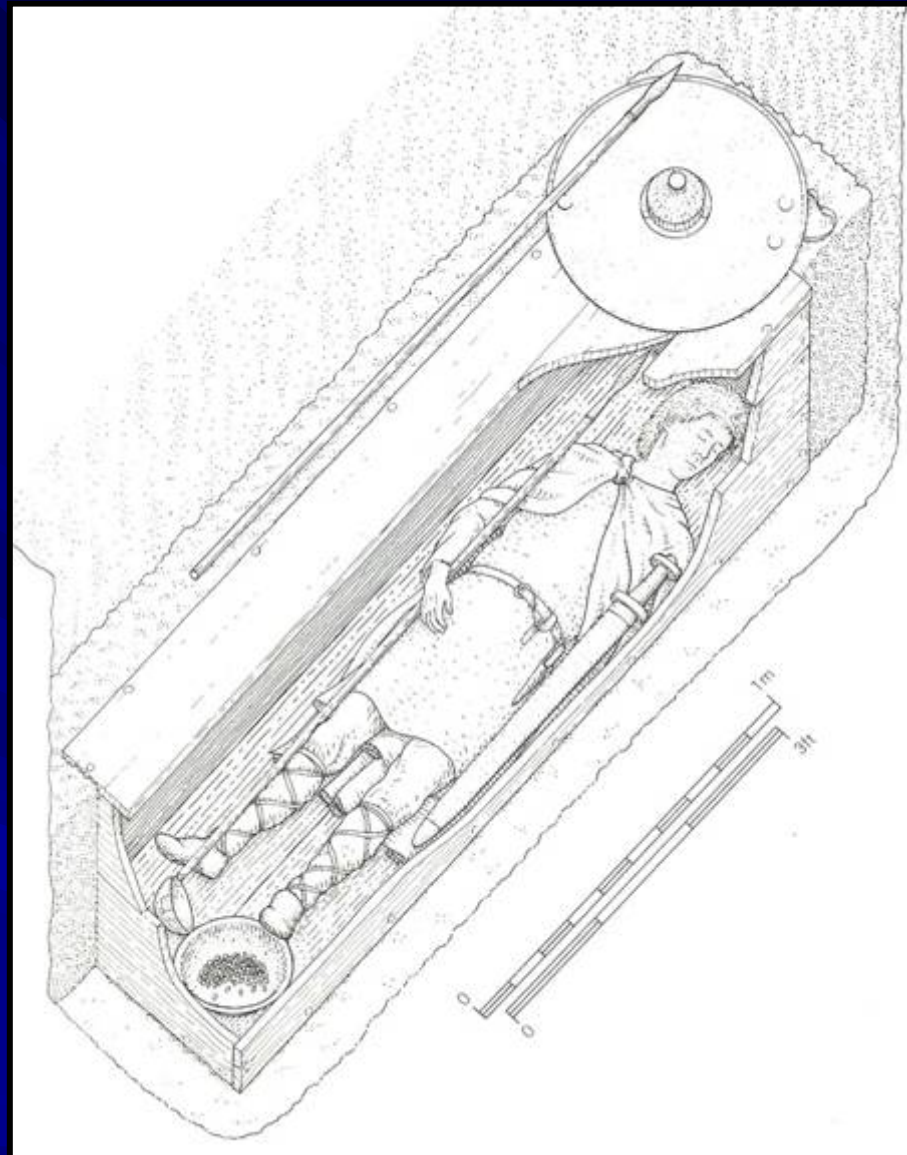

POHŘBÍVÁNÍ

KOSTROVÁ POHŘEBIŠTĚ

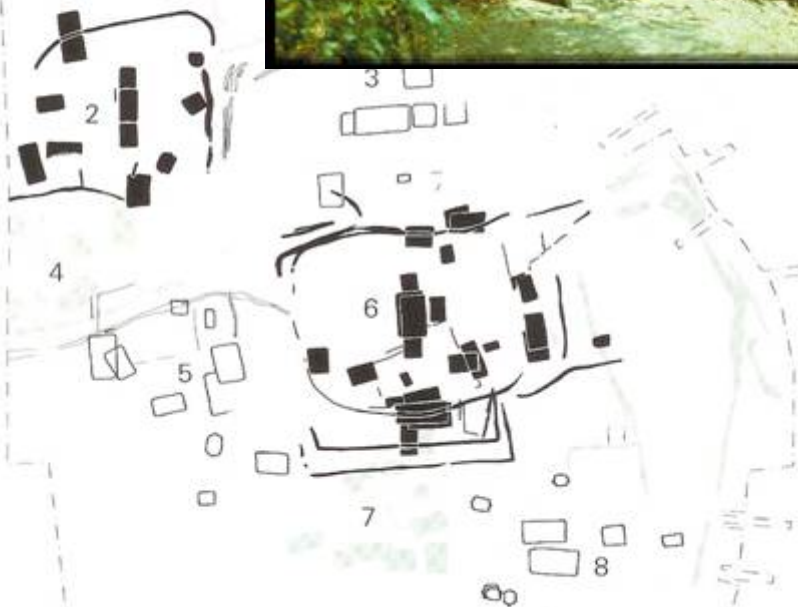

Vyjádření sociálního postavení, věku a pohlaví pohřbených

SÍDLENÍ

VENKOVSKÉ OSADY

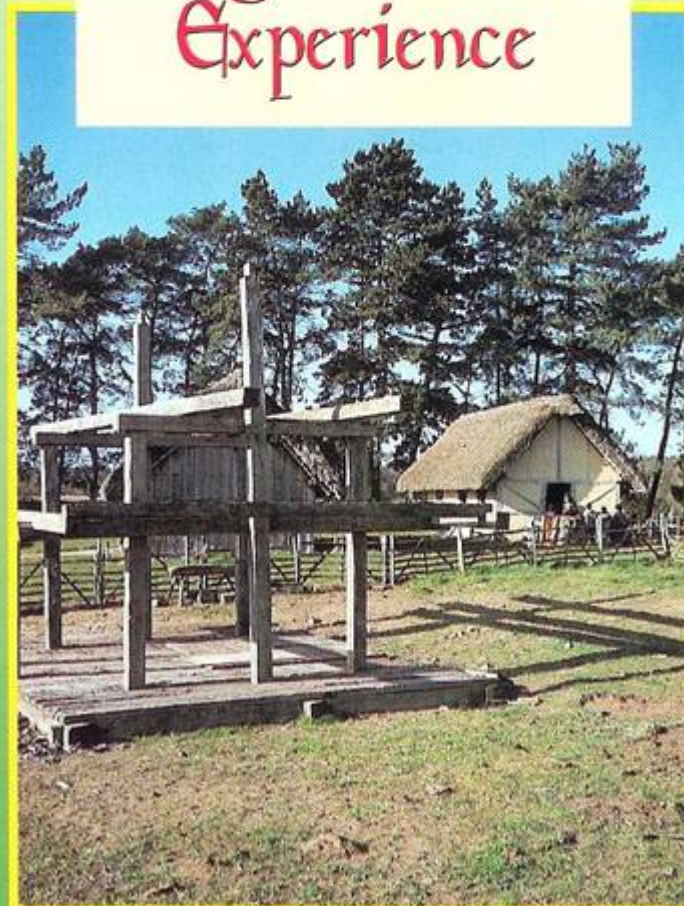

CATHOLME (Midlands)

WEST STOW ANGLO-SAXON VILLAGE TRUST

WEST
STOW

A Unique
Anglo-Saxon
Experience

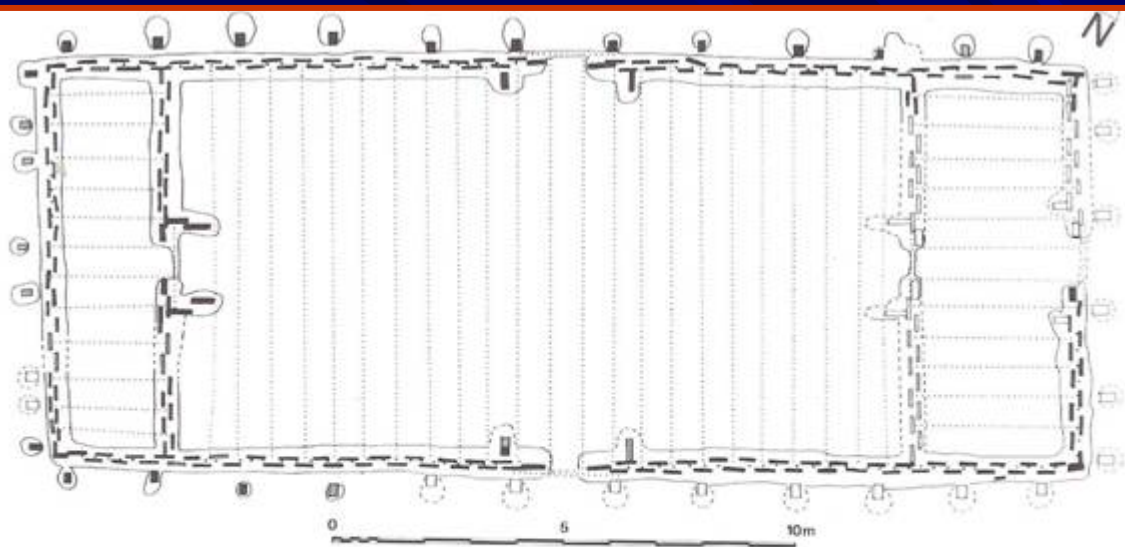
Nejlépe prozkoumaná sídliště:

MUCKING (Essex) - cca 210 objektů, datování: 5. – 8. stol.;
poblíž – dvě pohřebiště

RAUNDS (Northamptonsh.): 7. – 11. stol., vývoj pokračoval
až do 15. stol.

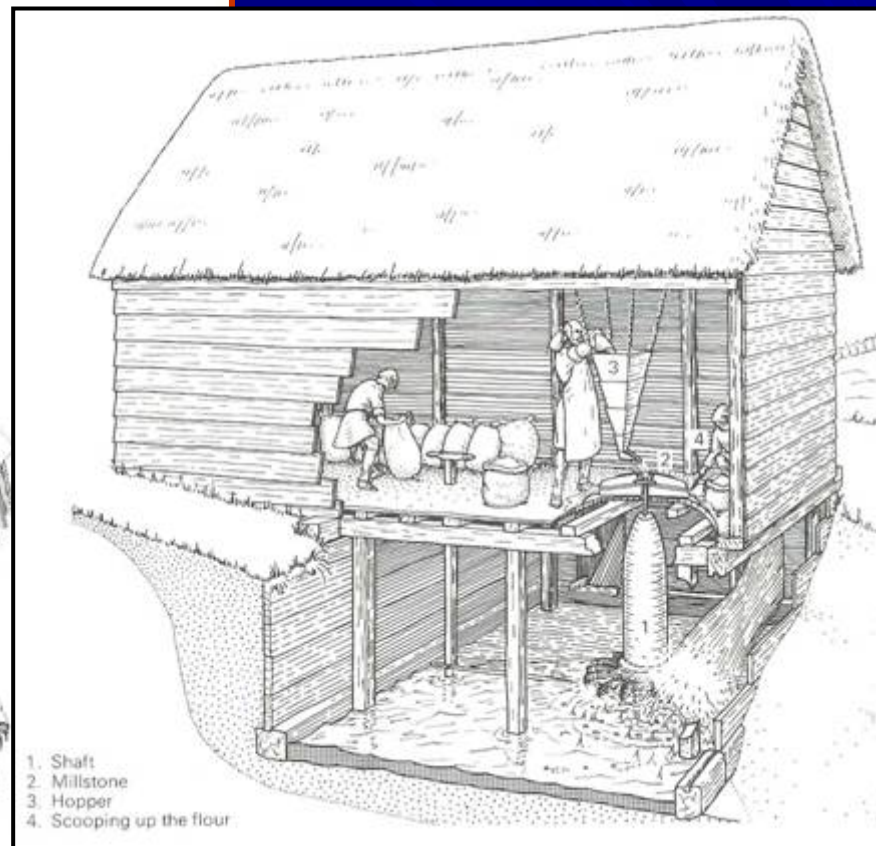
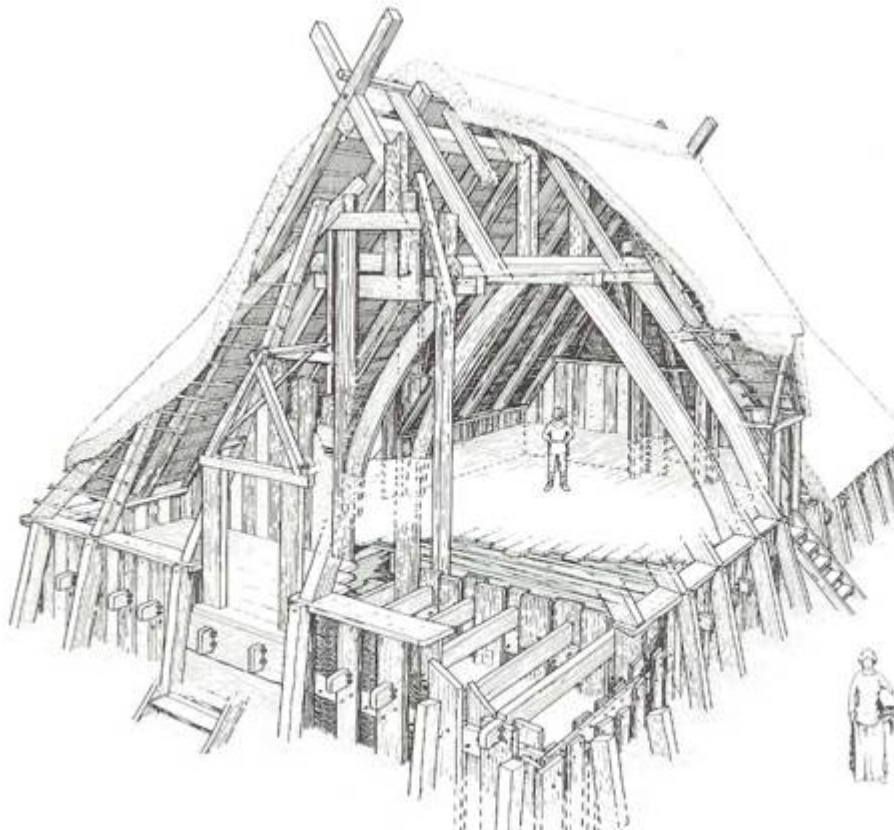
WEST STOW (Suffolk): cca 70 zahloubených chat (řemeslné
dílny, nikoli obydlí) a několik halových staveb
kůlové konstrukce

Nejdůležitější poznatky výzkumu venkovských sídlišť: u značného
počtu máme doloženy rozsáhlé kontakty mezi původními osadami
a komunitami nově příchozích. Kontinuita stavebních postupů a
umístění sídel byla mnohem častějším zjevem, než se dříve myslelo.

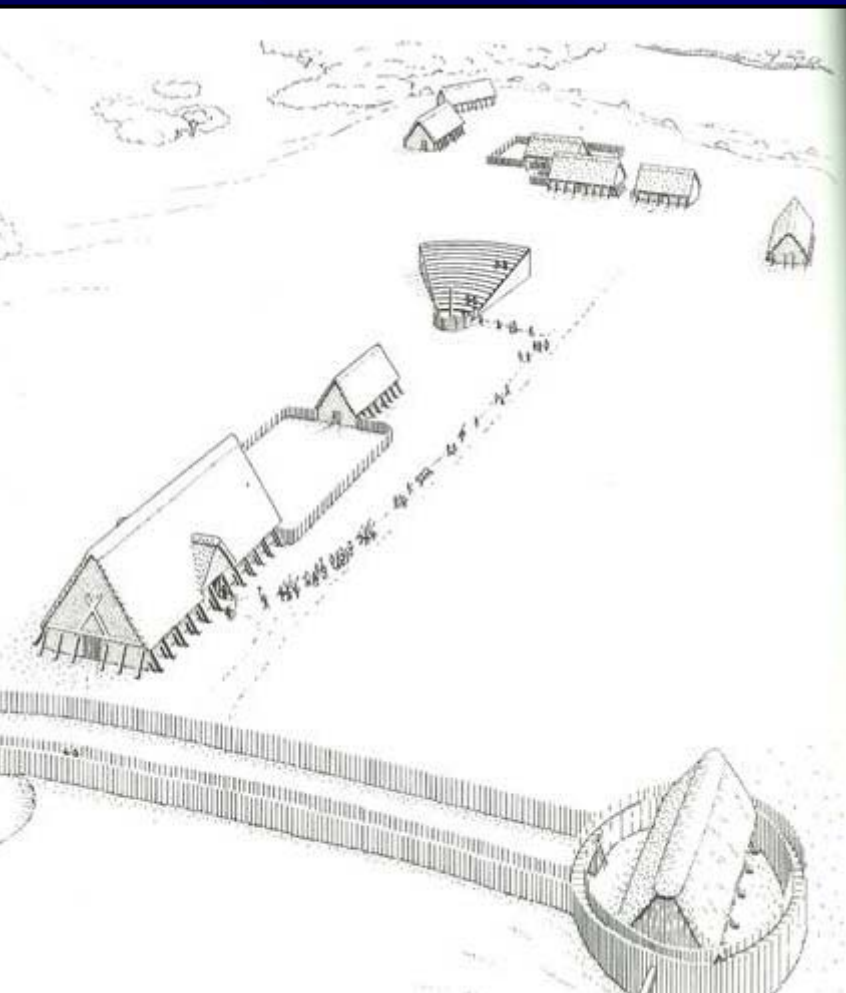
COWDERY'S DOWN
(Hampshire, 6.-7. stol.)

TAMWORTH (Staffordshire)
(nejstarší vodní horizontální
mlýn – 8. stol.)

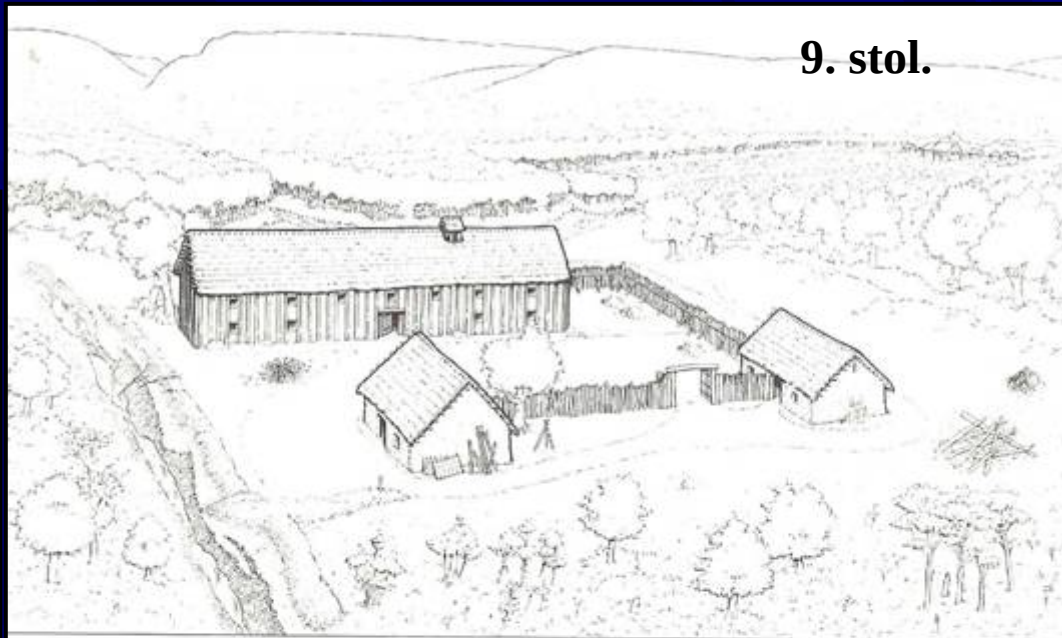
SÍDLA ELITY

YEAVINGER (Northumberland)
komplex královského paláce (7. stol)

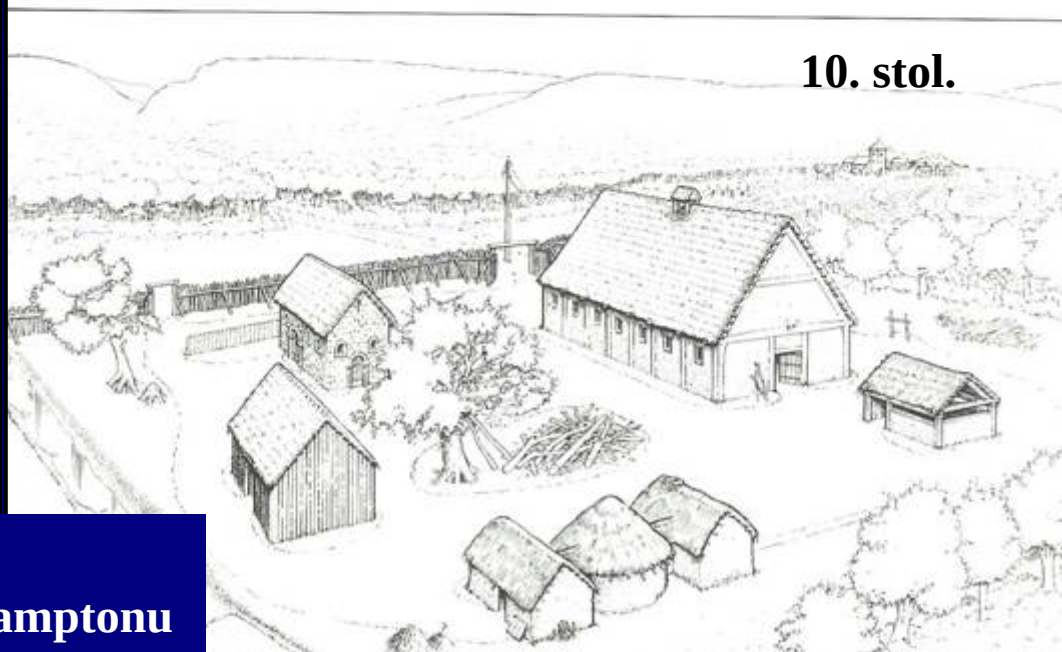

CHEDDAR: královský palác králů Wessexu

9. stol.

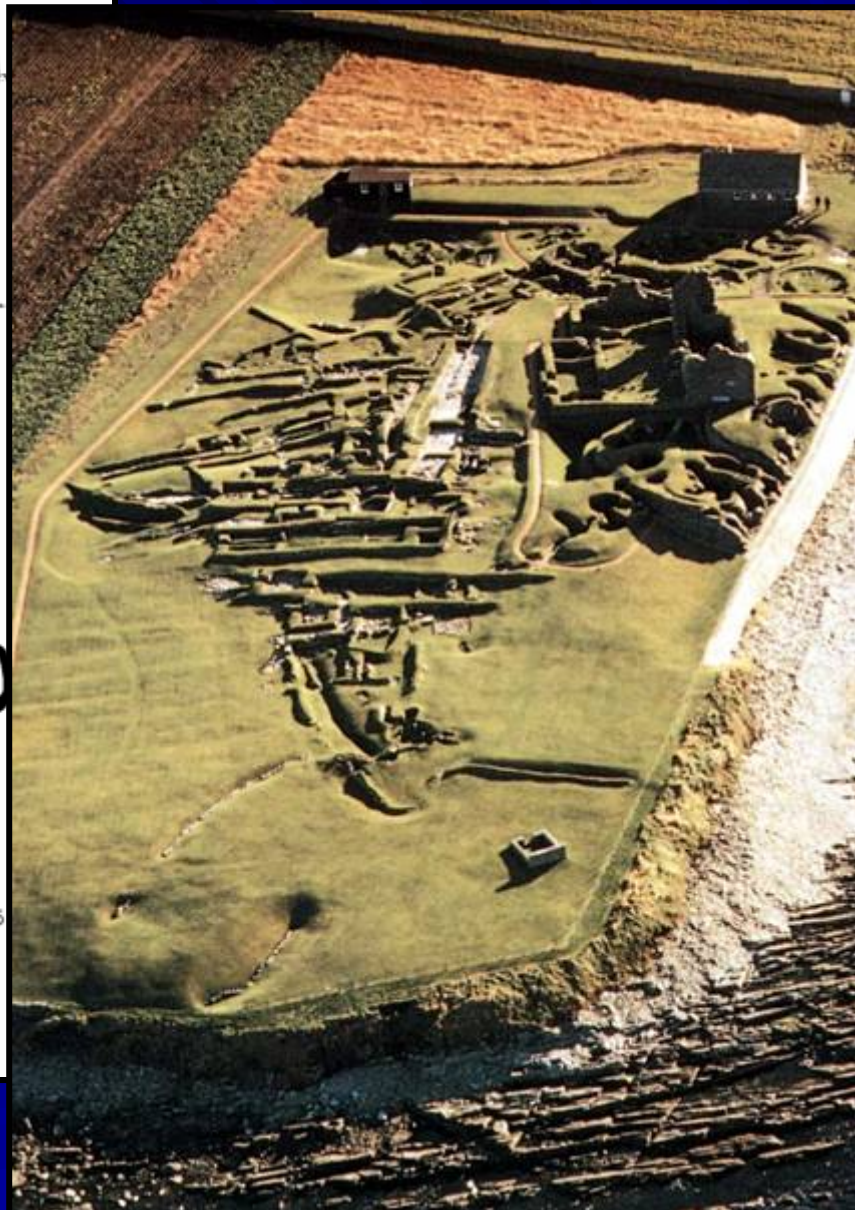
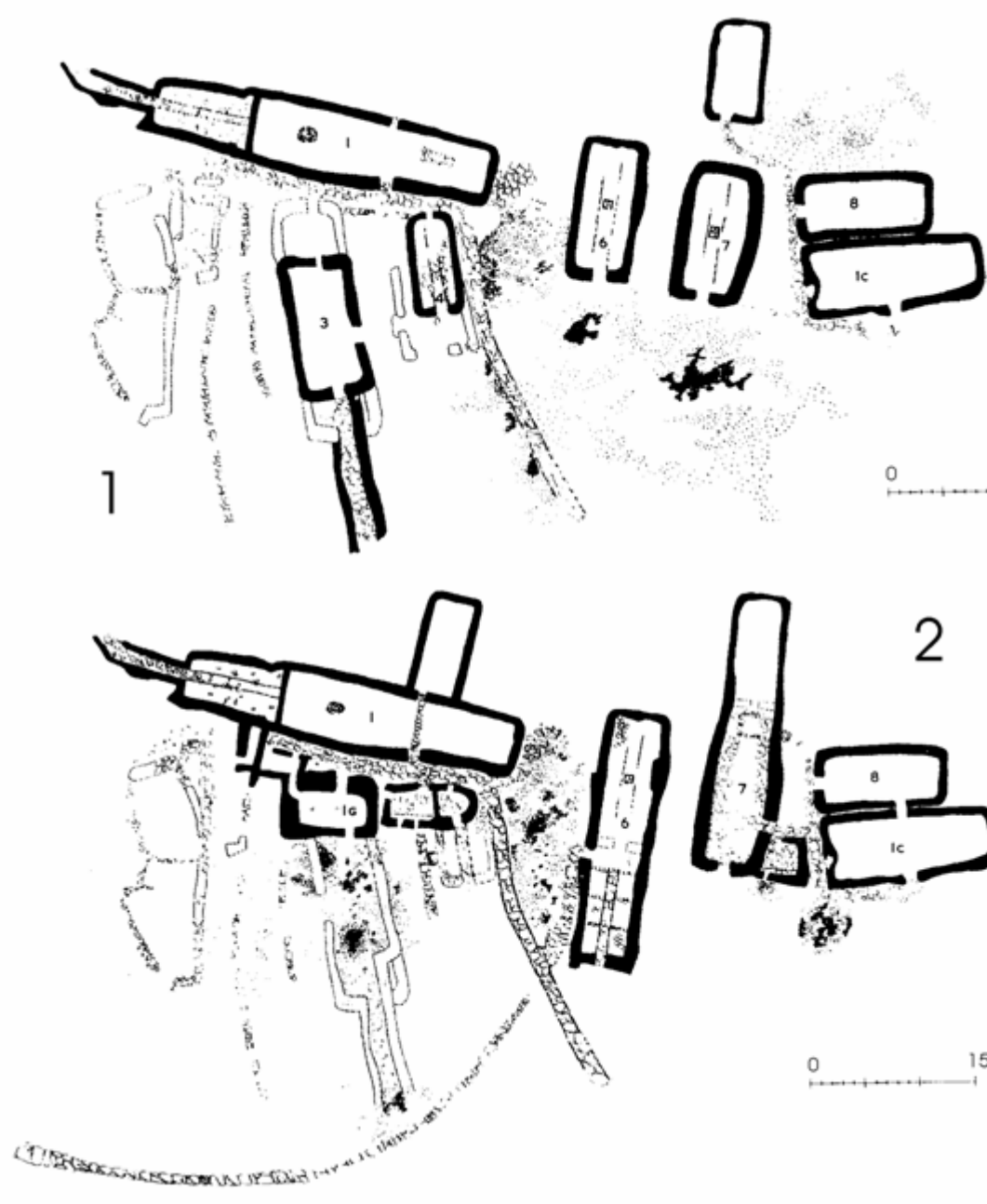

10. stol.

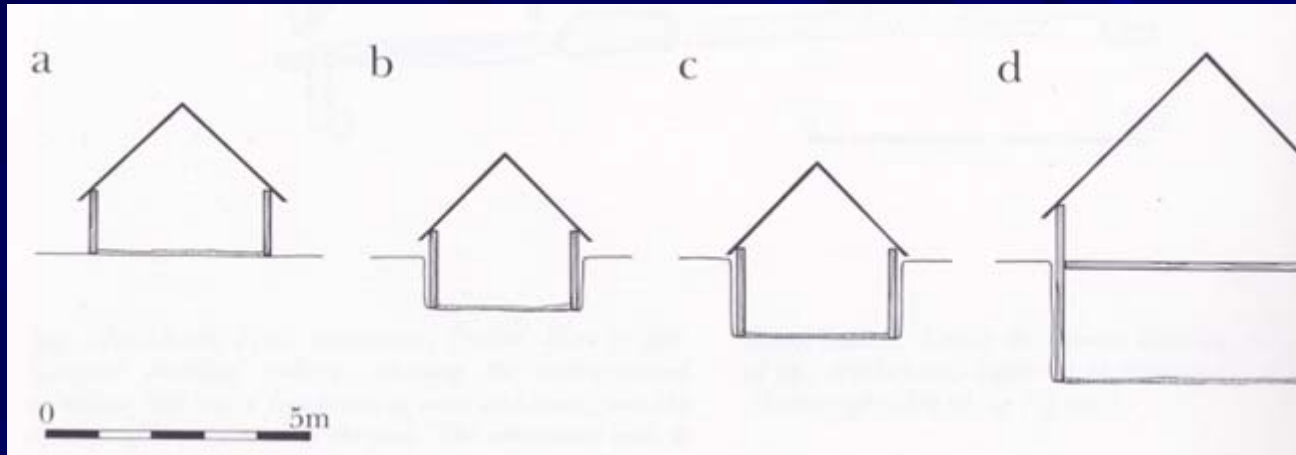
Celkově bylo objeveno 7 A-S paláců;
nejzajímavější – kamenný palác v Northamptonu

JARLSHOF (Shetlandy)

RANÁ MĚSTA

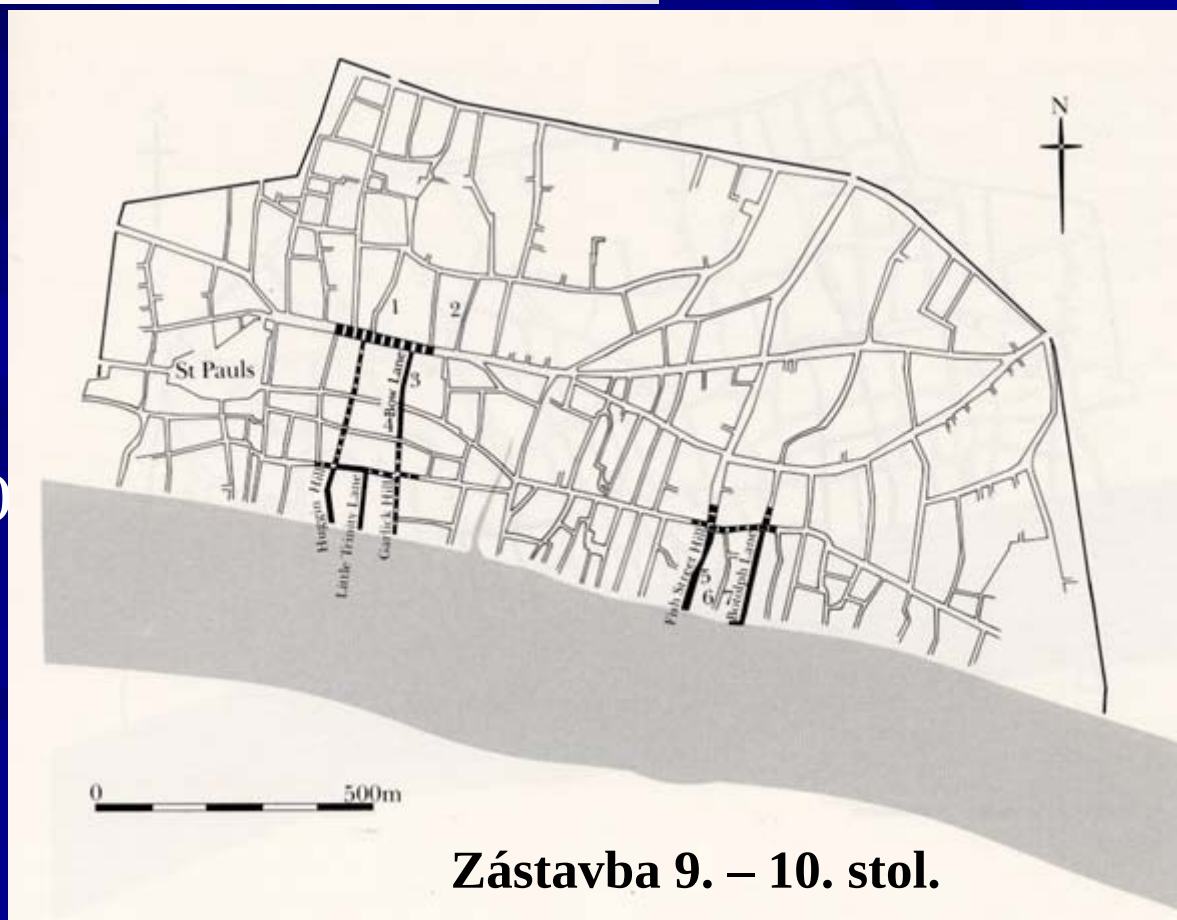
LONDÝN

Typy roubených obydlí

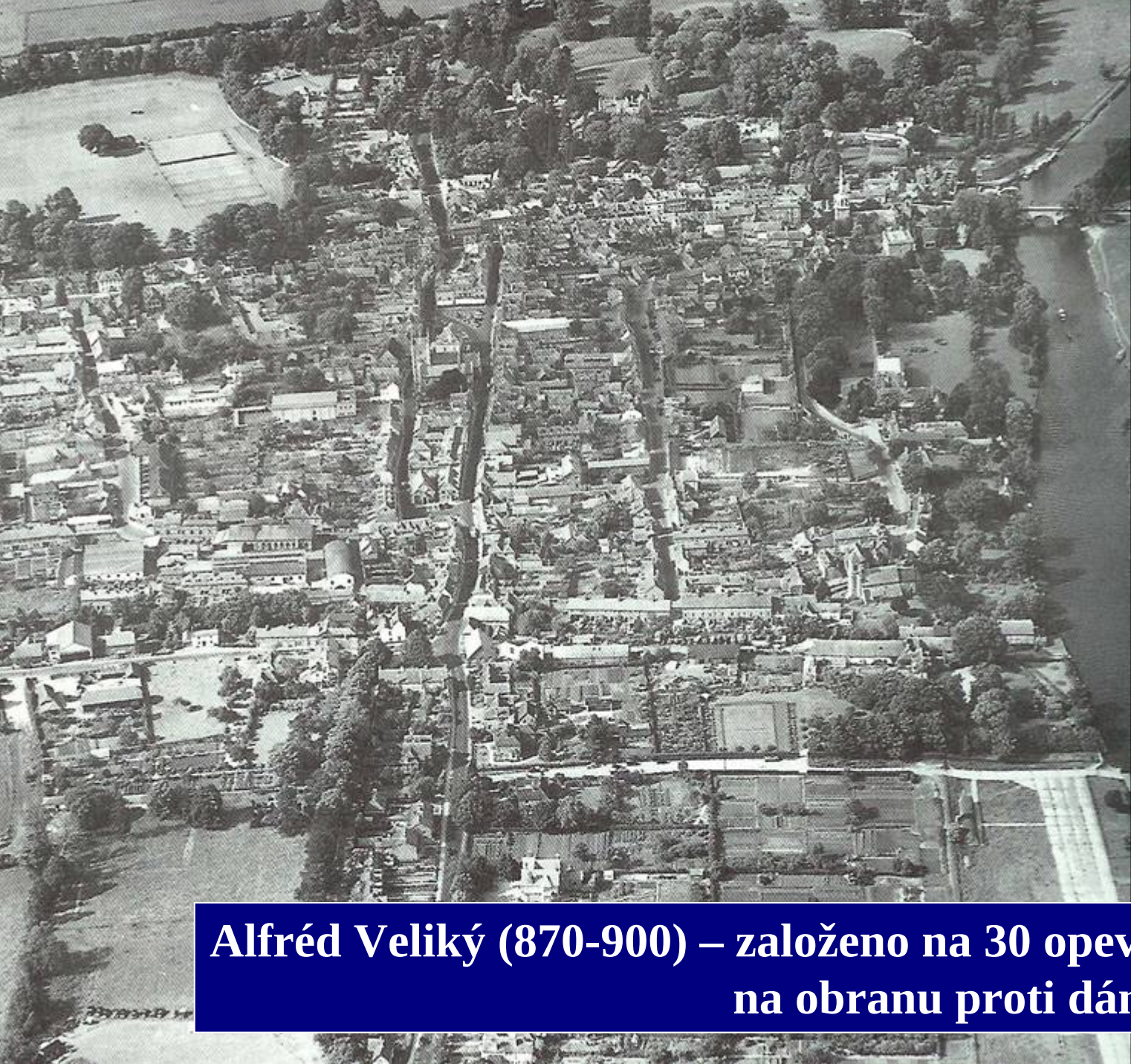
3 základní typy měst:

1. **Raná administrativní centra**
(Winchester, Canterbury, York, Northampton, Lincoln)
2. **Obchodní centra s říčním či mořským přístavem**
(Hamwich, Ipswich)
3. **Nově založená opevněná centra – „burh“ / borough**
(Hereford,...)

Zástavba 9. – 10. stol.

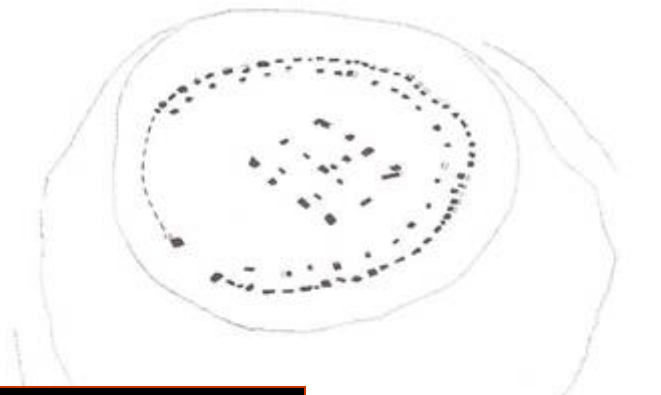
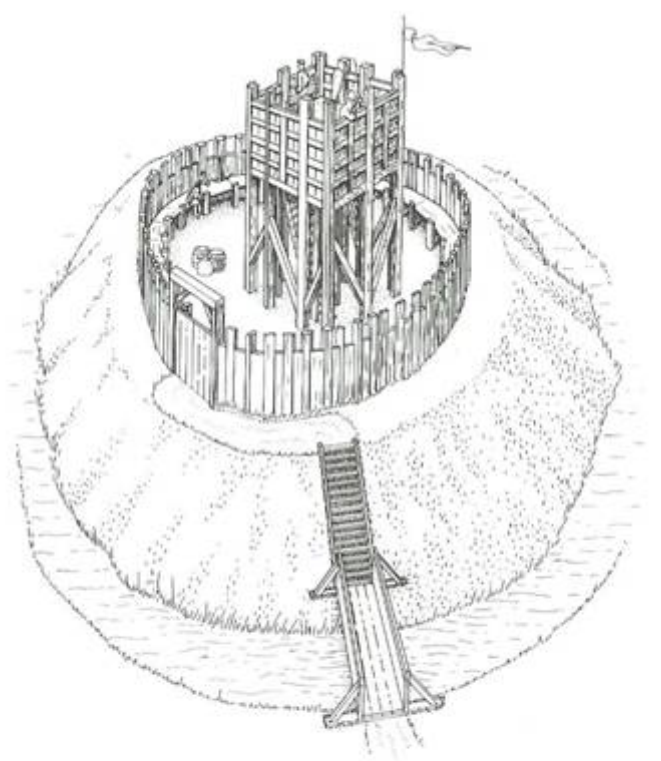
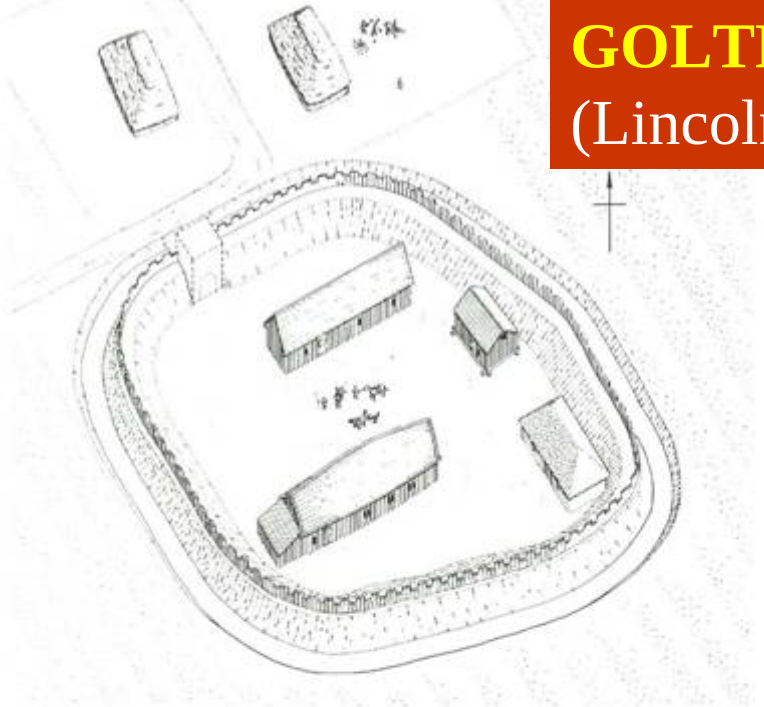

Willingford (BURGH)

**Alfréd Veliký (870-900) – založeno na 30 opevněných měst
na obranu proti dánské invazi**

GOLTHO (Lincolnshire)

Nejstarší hrady –
typ **motte-and-bailey**

Abinger
(Surrey)

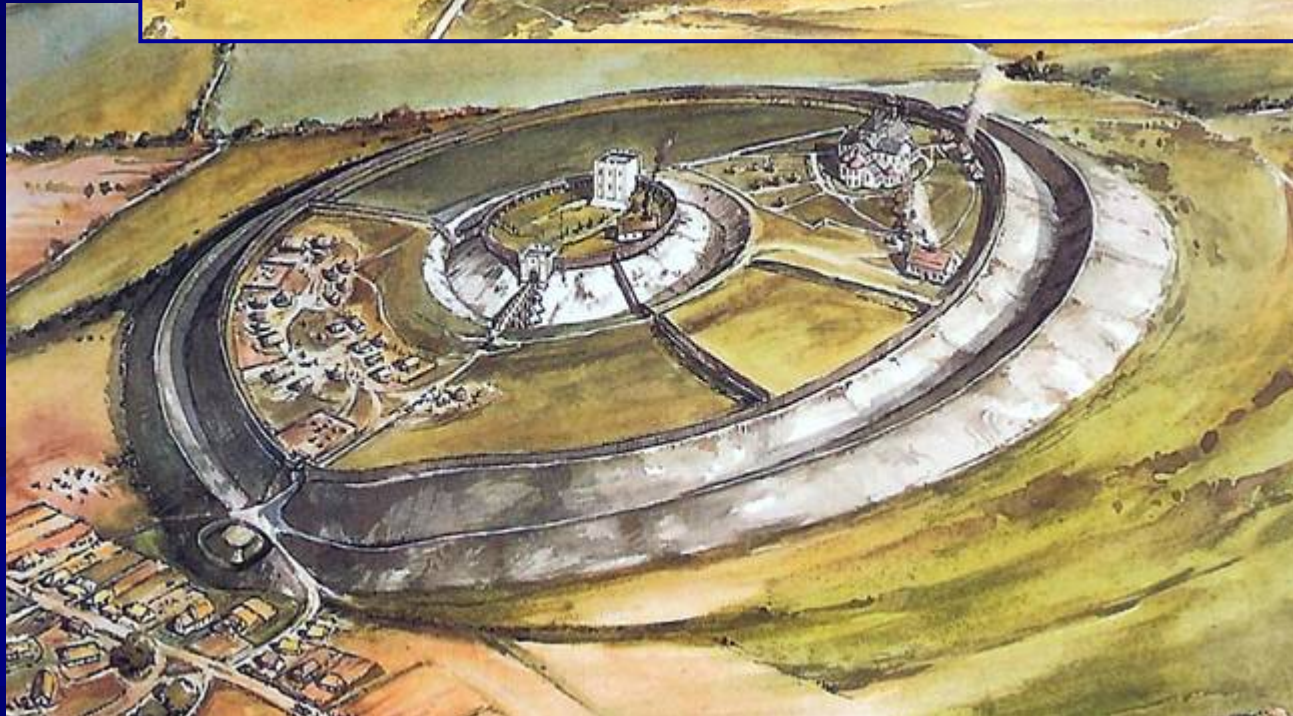
Tapisérie z Bayeux

Londýnský TOWER (Bílá věž, 12. stol.)

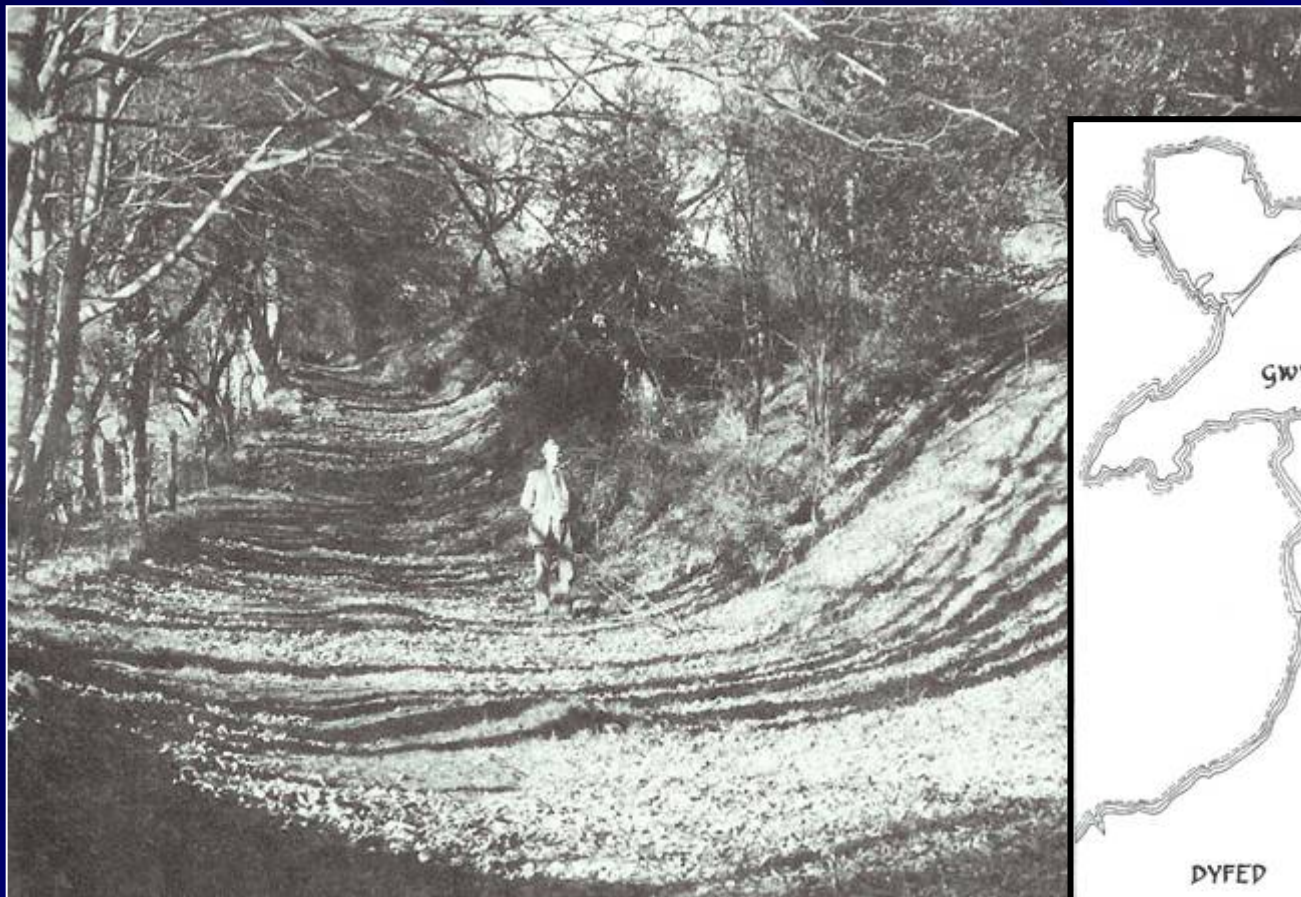

Pravěké hradiště

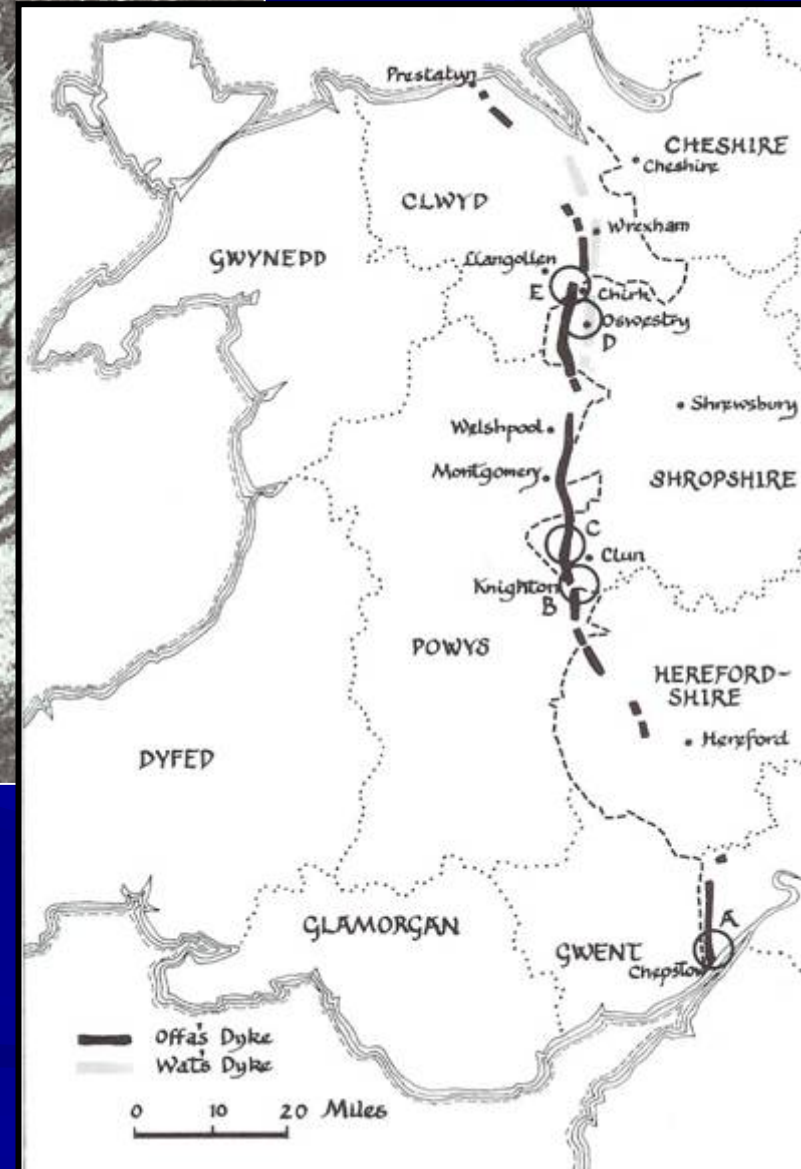

OLD SARUM

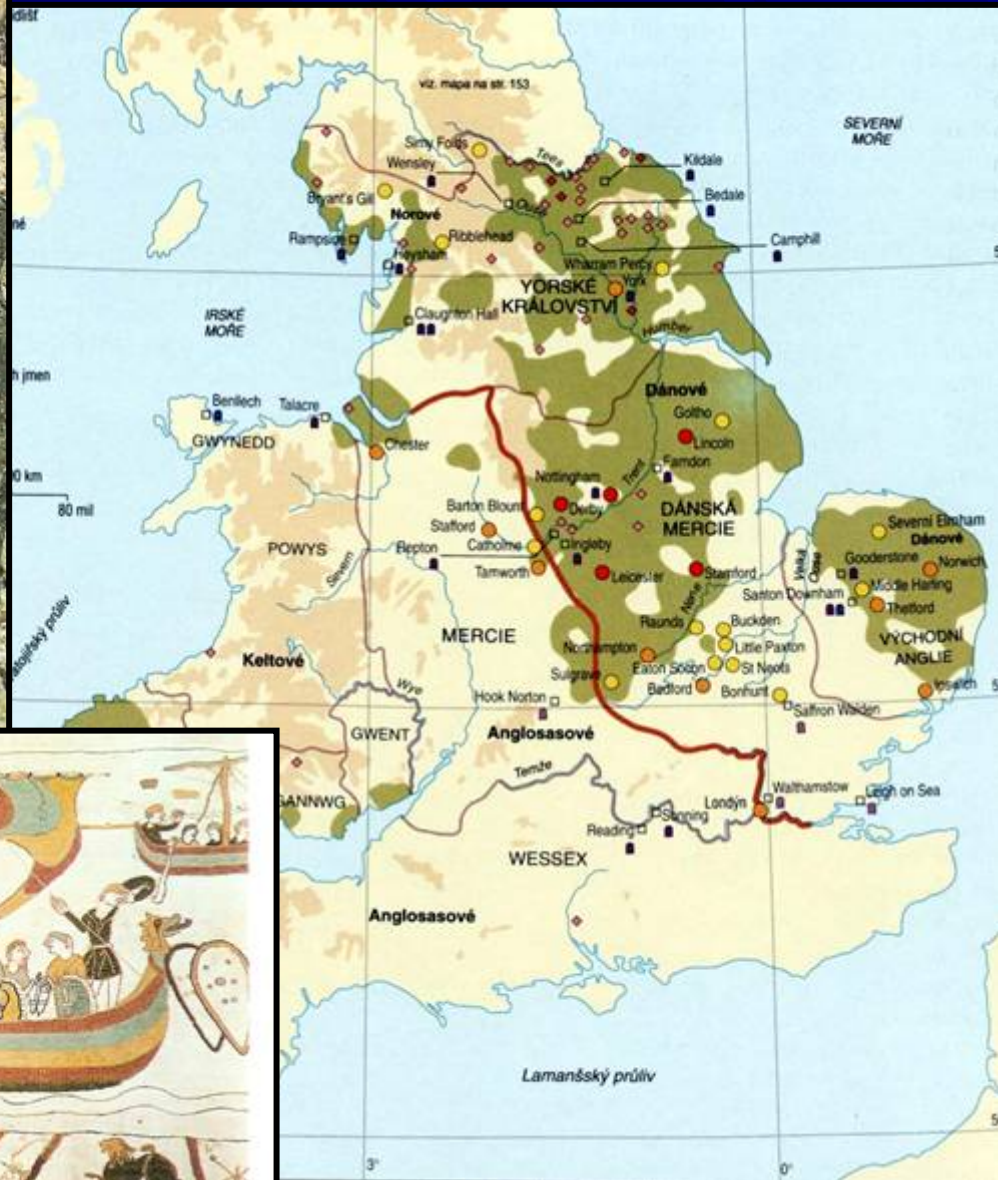
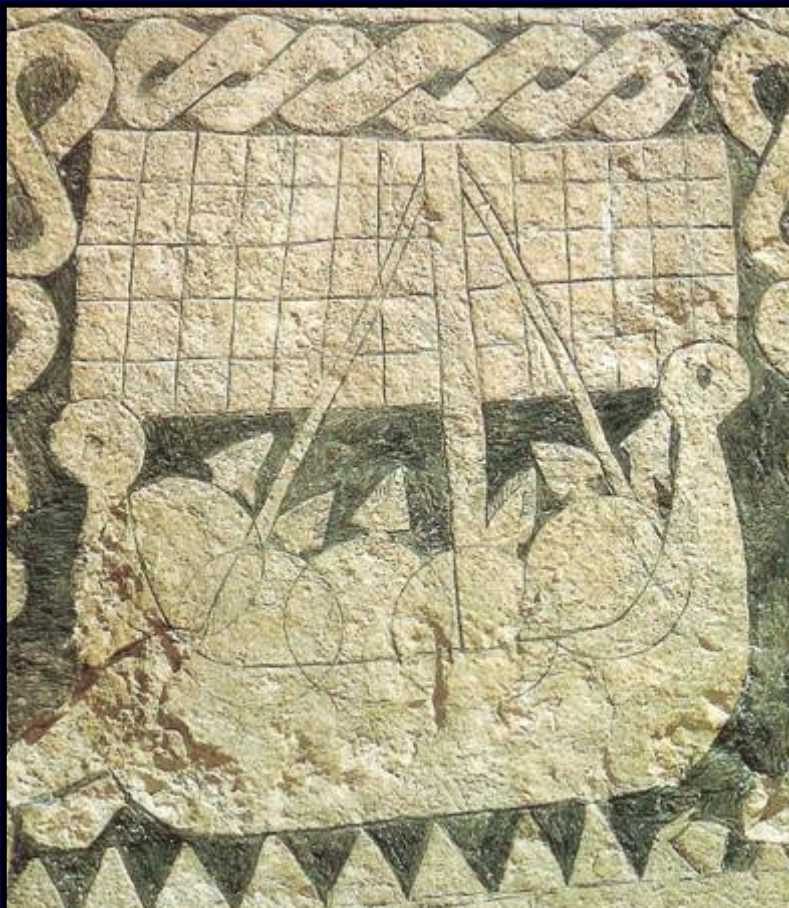
Normanský hrad

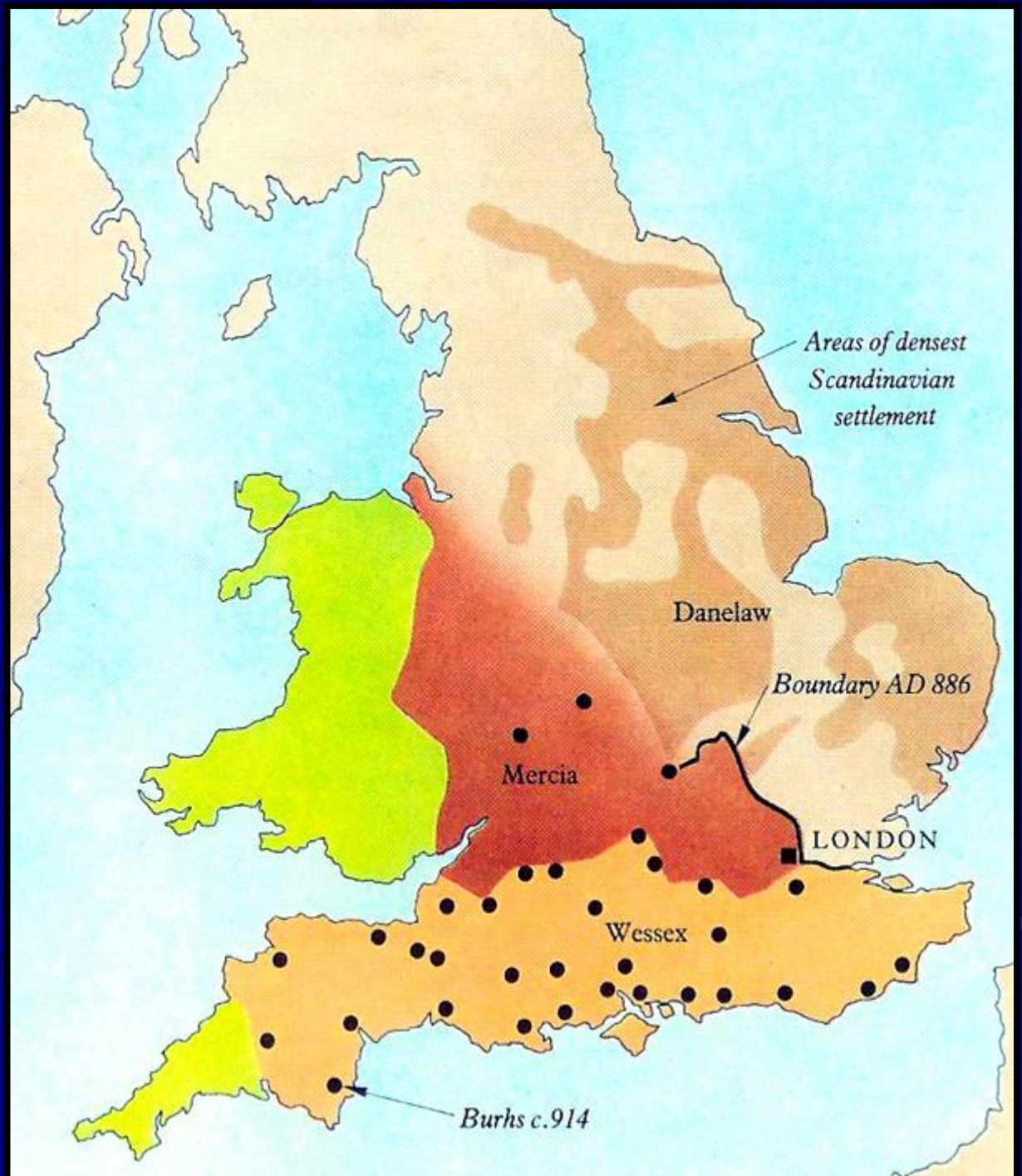

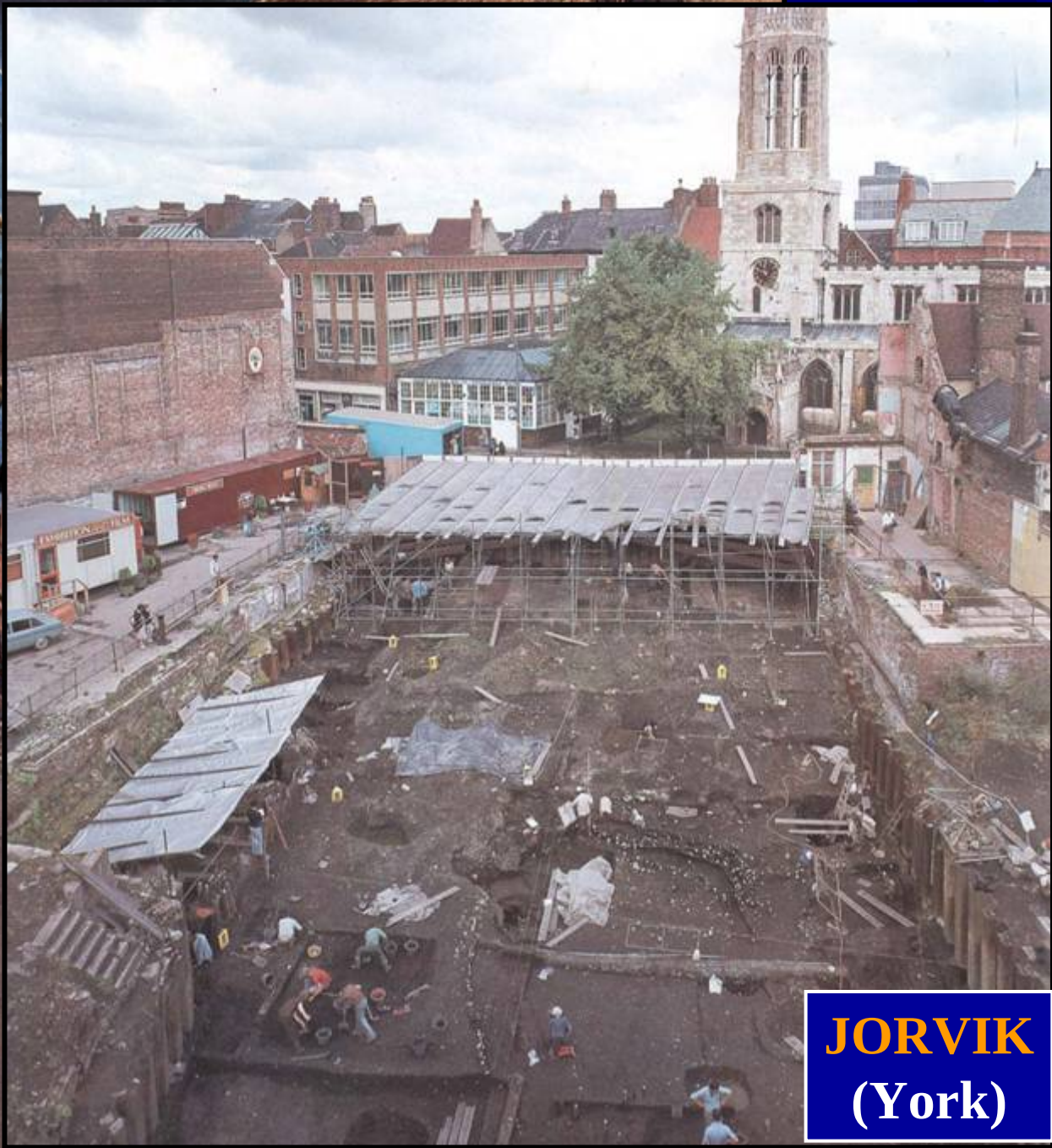
tzv. **Offův příkop**
(8. stol., 130 km);
hranice mezi královstvím
Mercia a Walesem

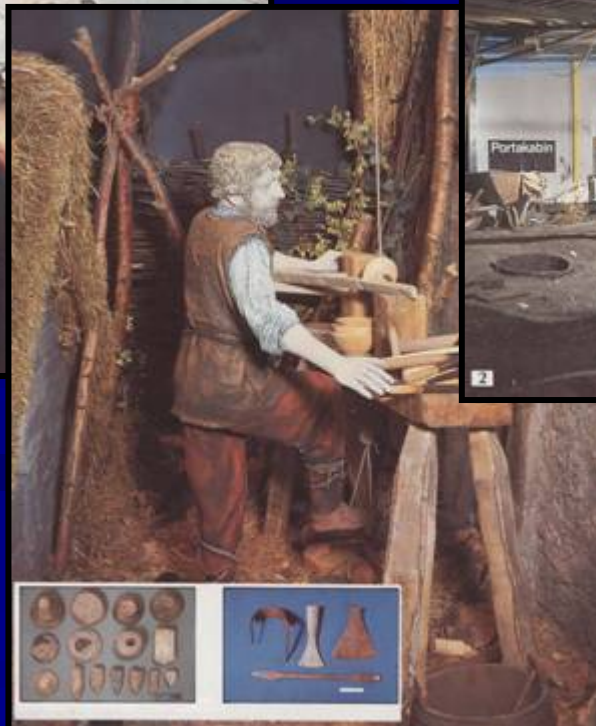
VIKINGOVÉ na britských ostrovech

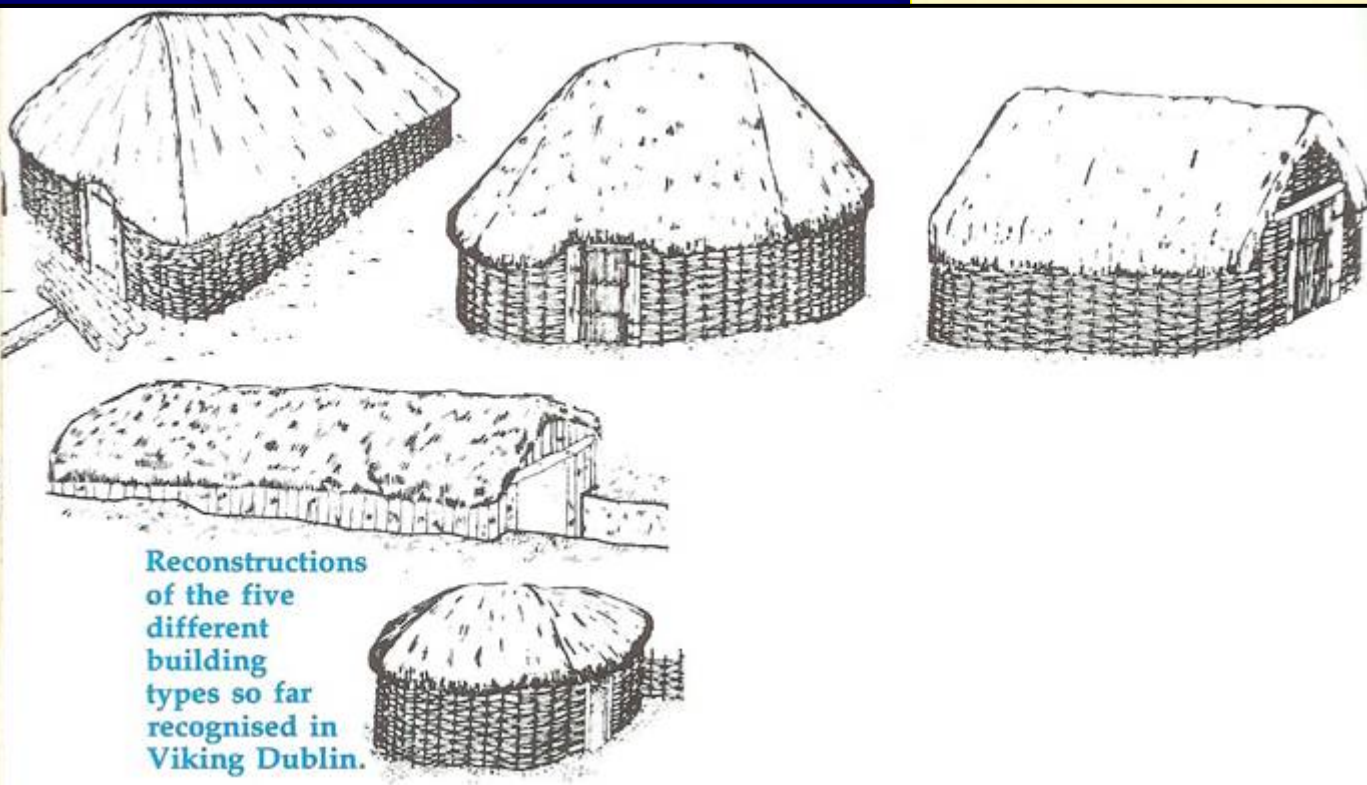

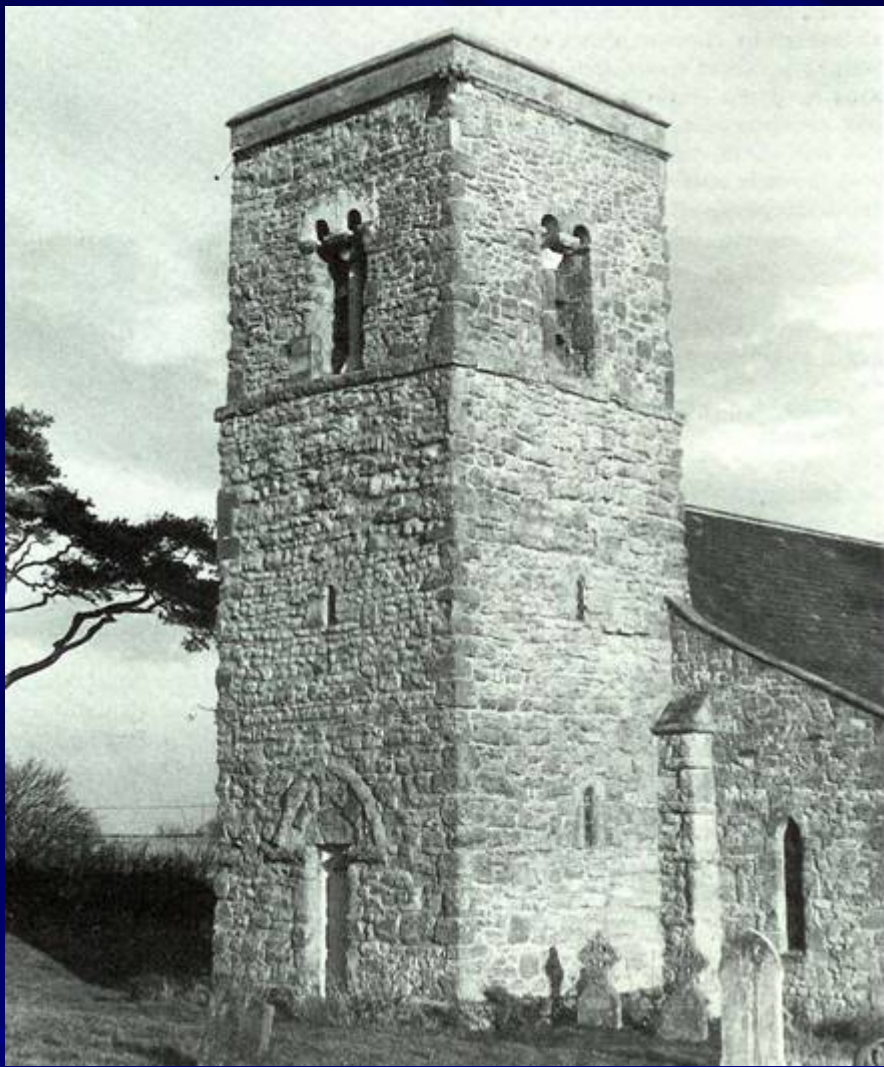
JORVIK
(York)

DUBLIN:

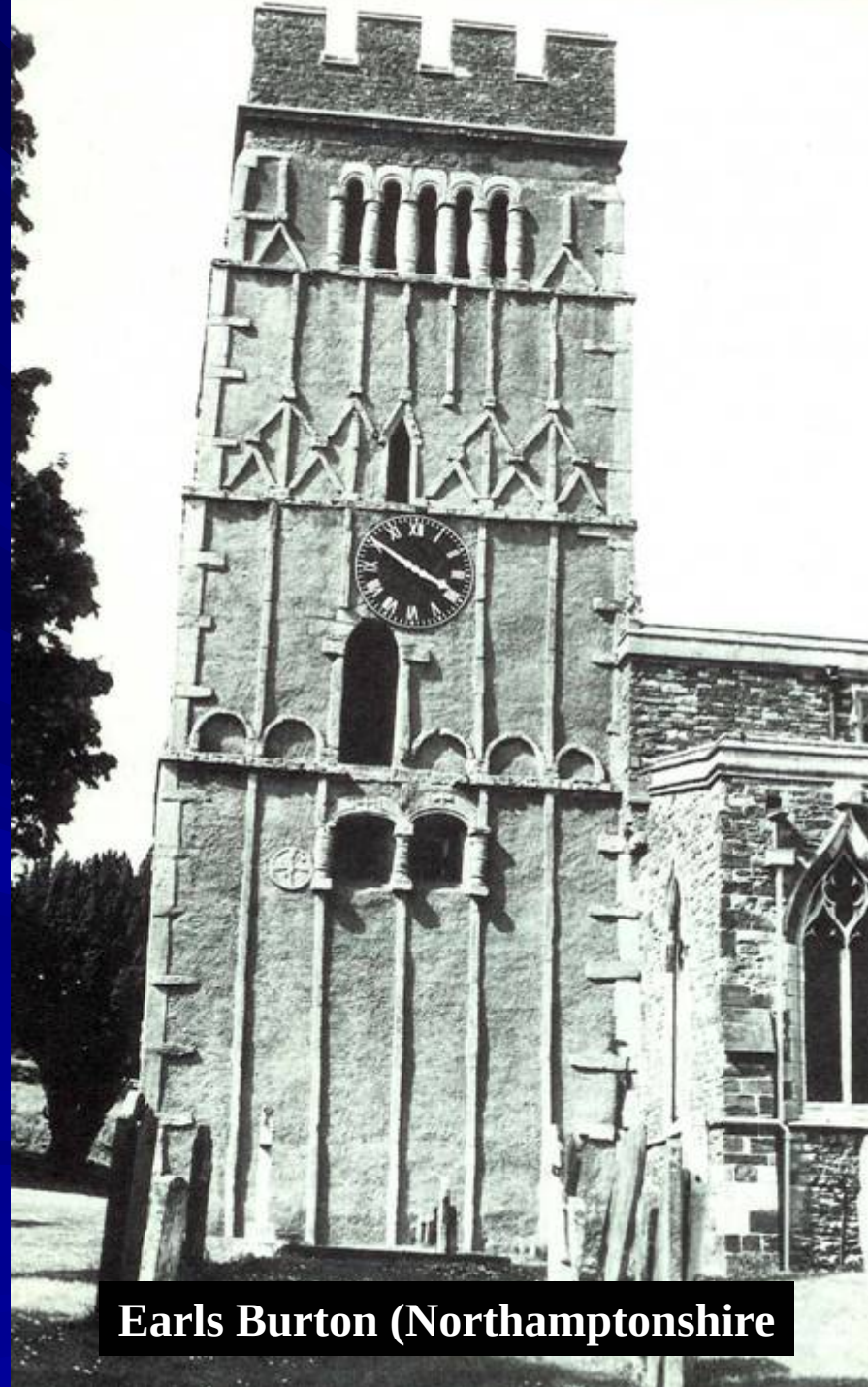
výzkum obydlí v období
vikinského osídlení na ploše
města

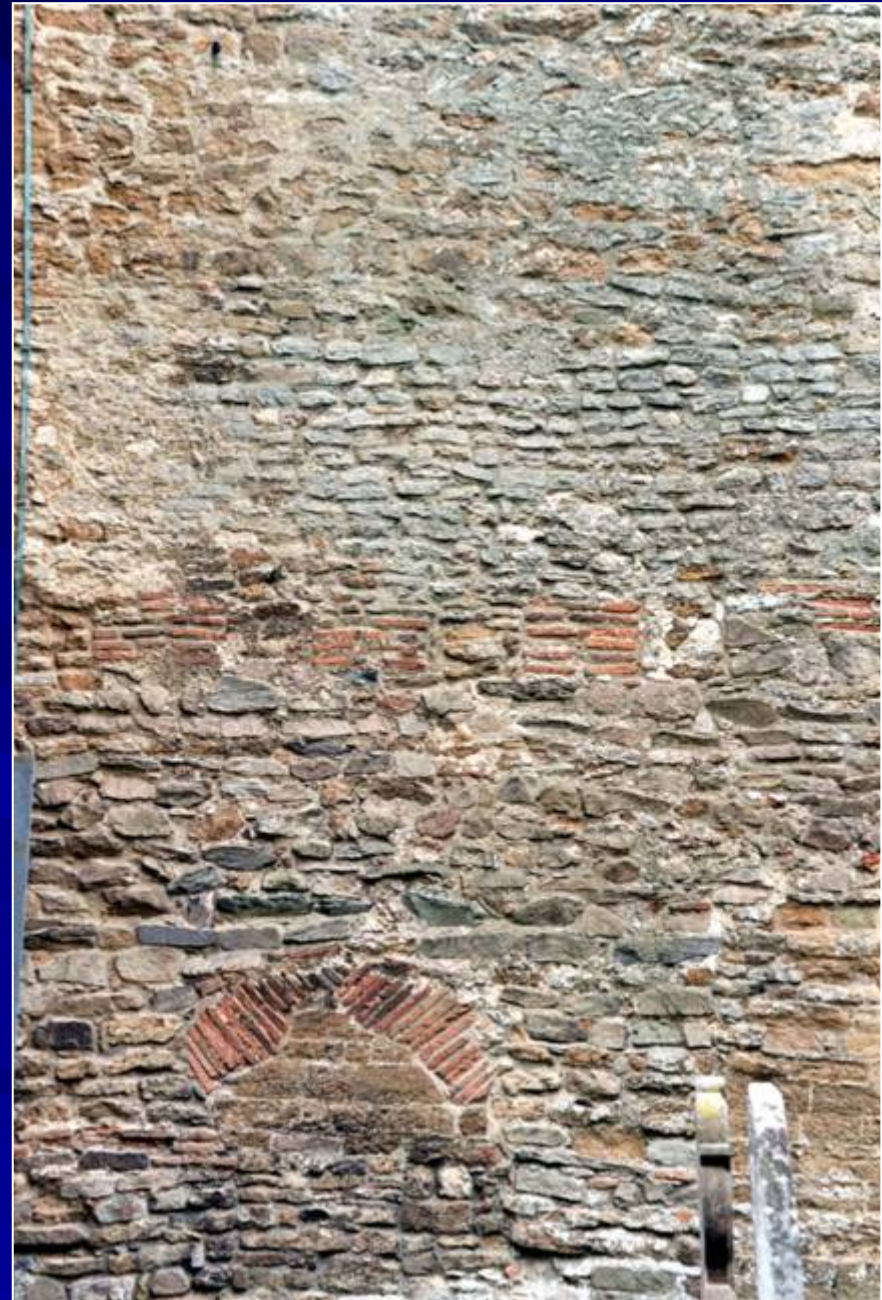
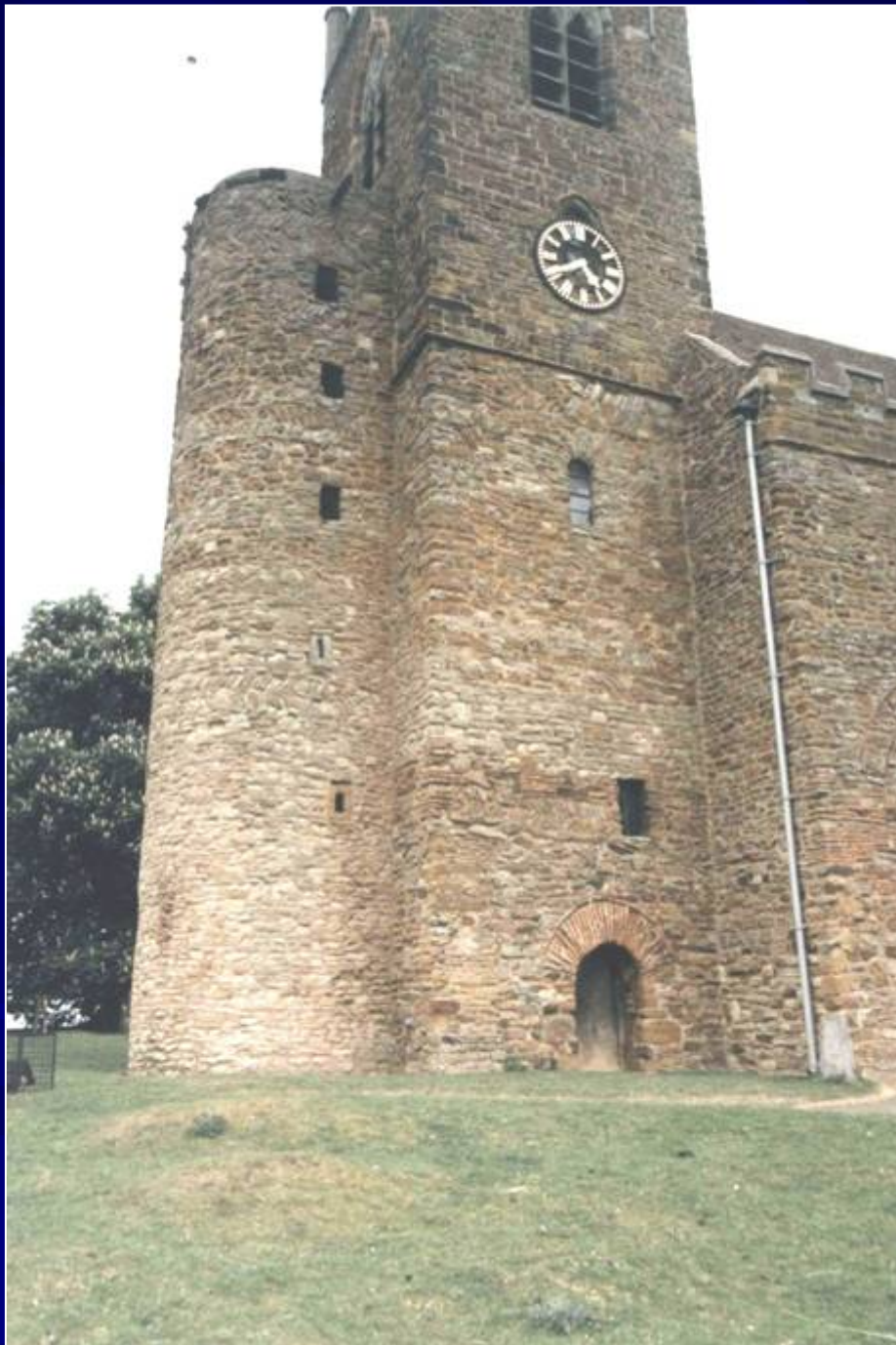
Rothwell (Lincolnshire)

**Raně středověká (anglosaská)
církevní architektura**

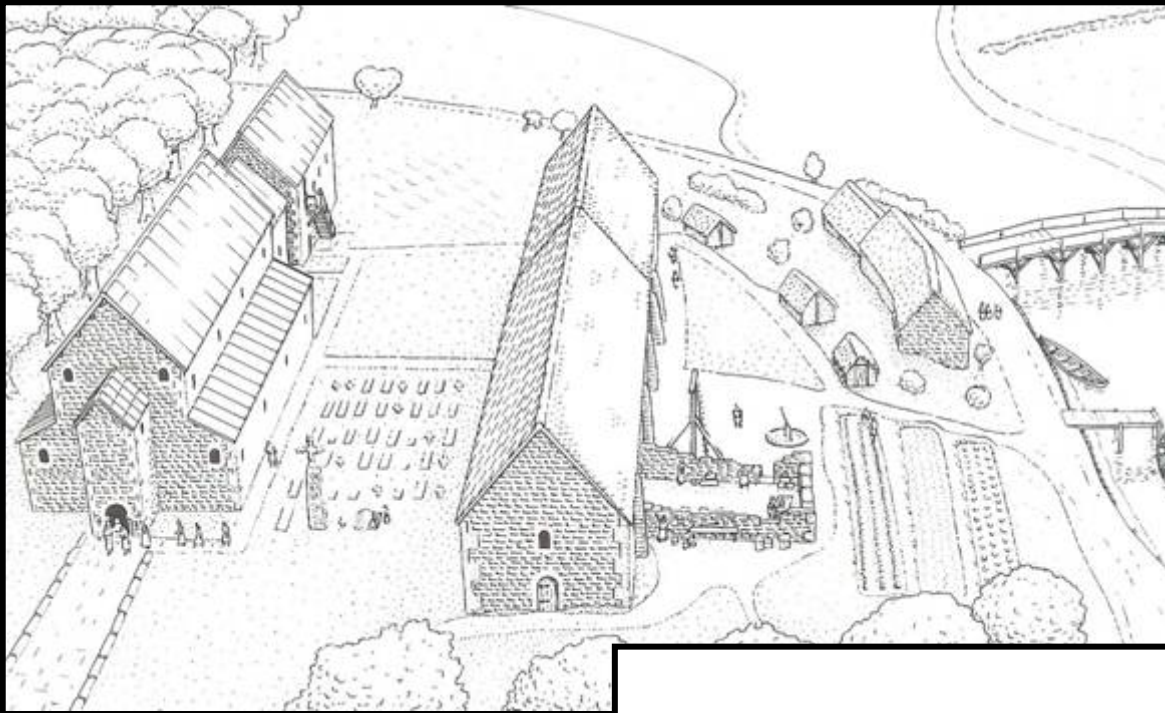

Earls Burton (Northamptonshire)

Brixworth (Northamptonshire)

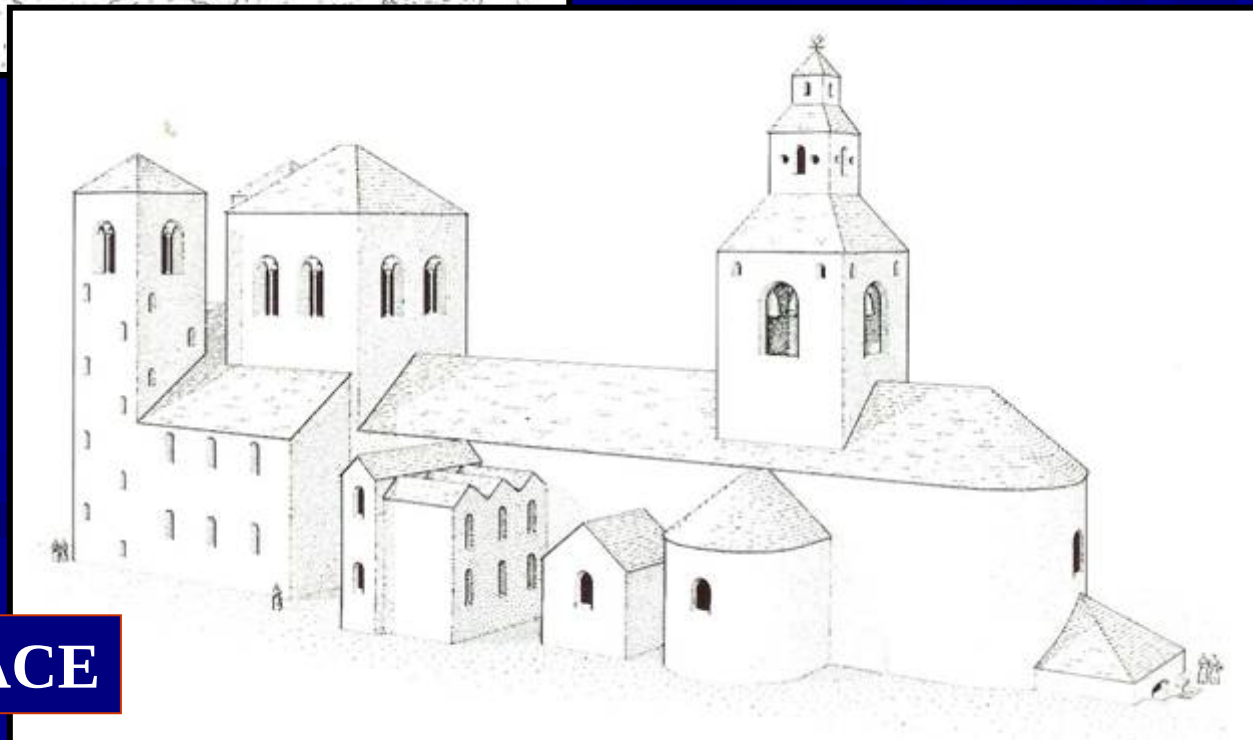

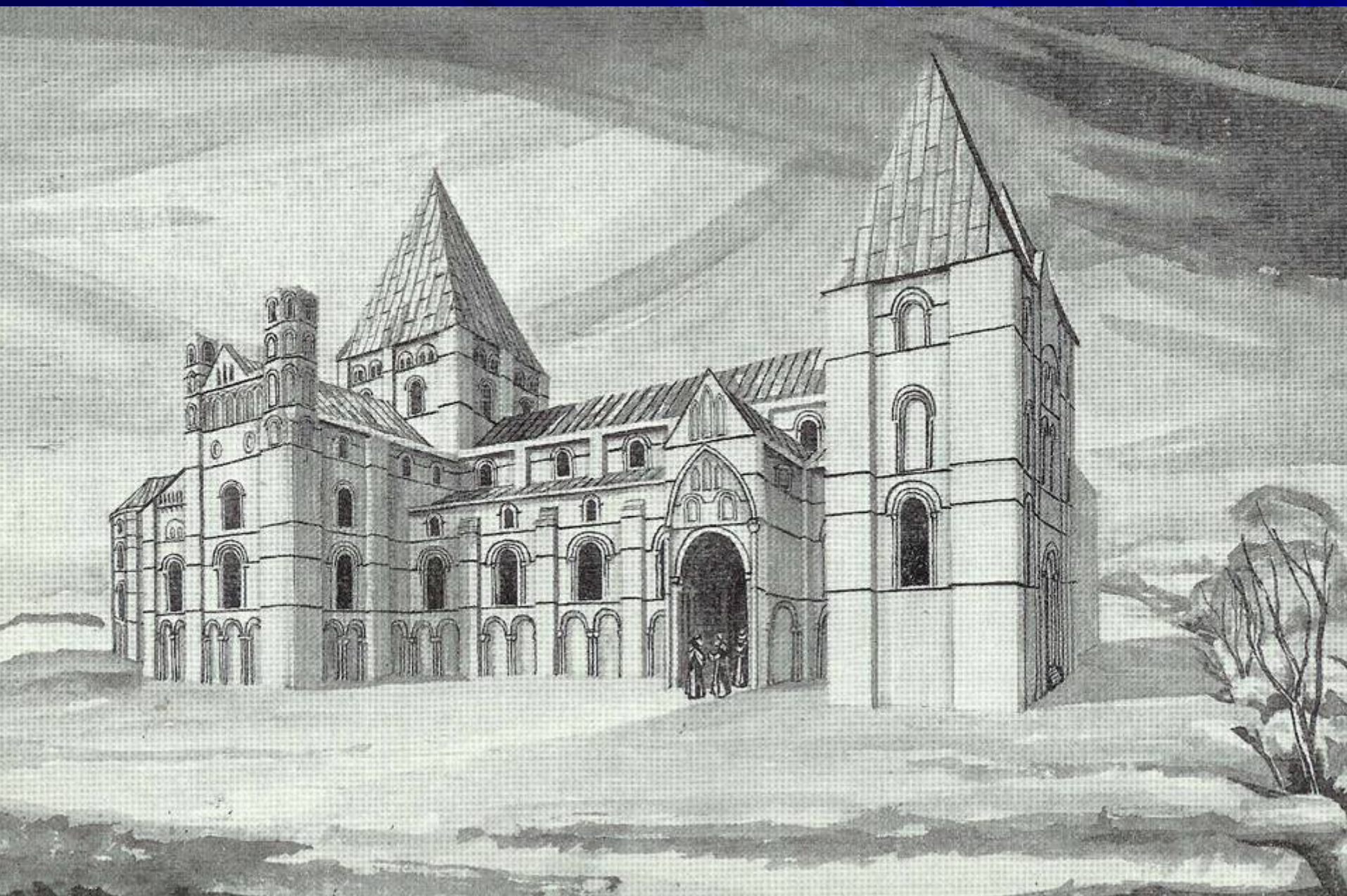
JARROW

WINCHESTER

CÍRKEVNÍ FUNDACE

DURHAM (North Yorkshire)

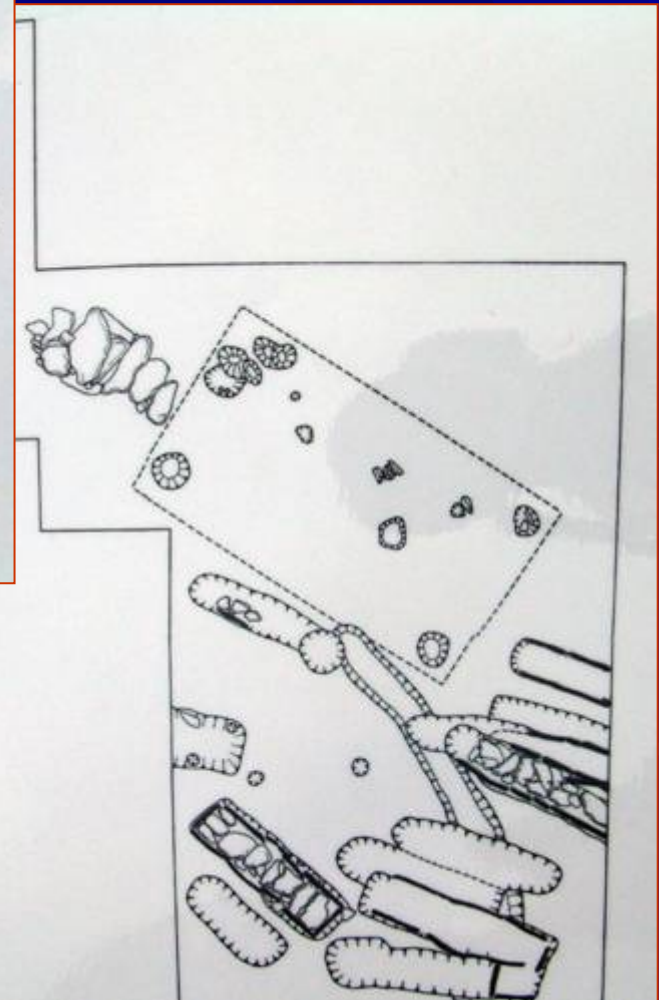
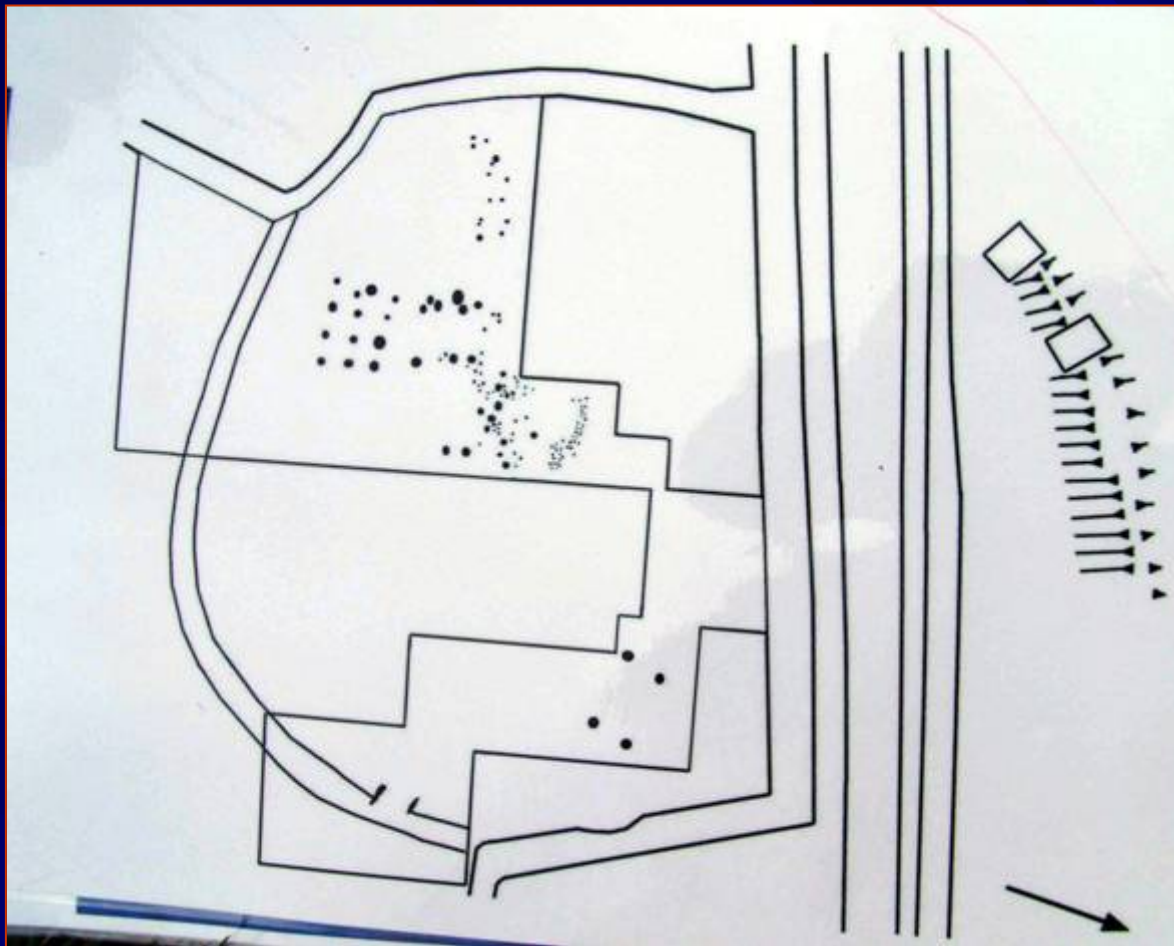
DURHAM
interiér románské katedrály

IRSKO

RANĚK ŘEŠŤANSKÁ SÍDLA

Kaherlehillian valley

**Nejstarší archeologicky
doložena raně křesťanská
svatyně (oratoř, kaple) v Irsku**

CHURCH ISLAND (Lough Currane)

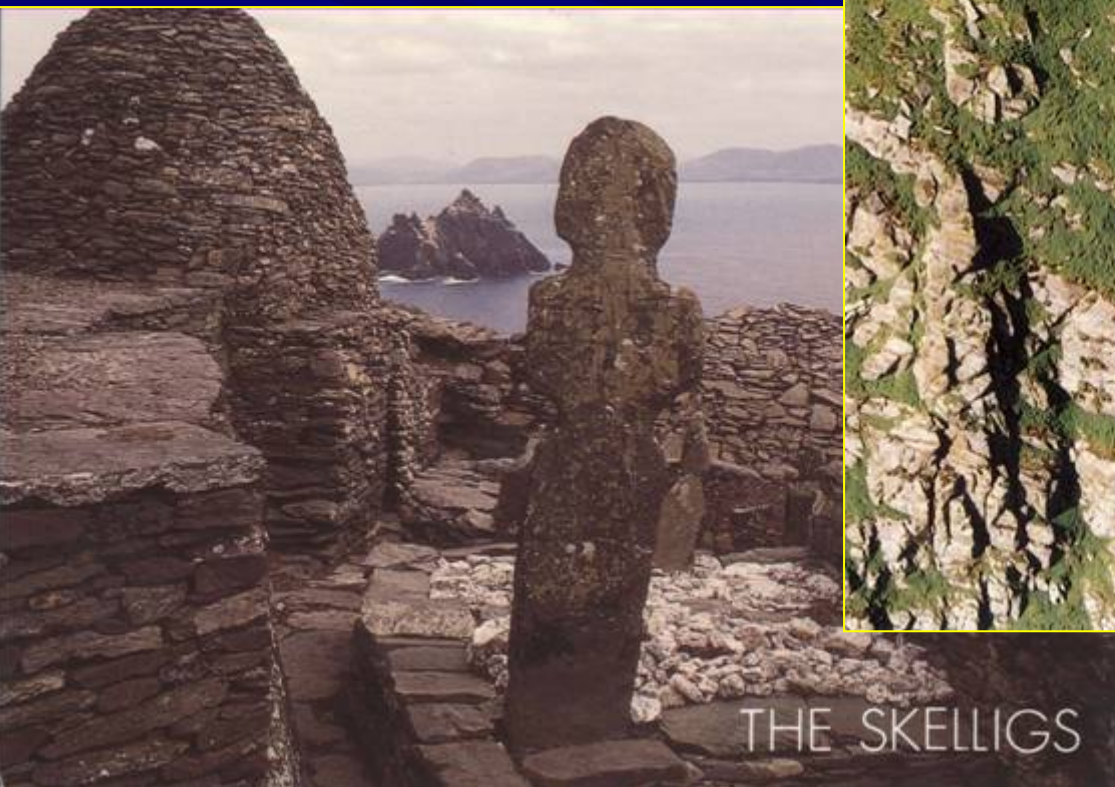
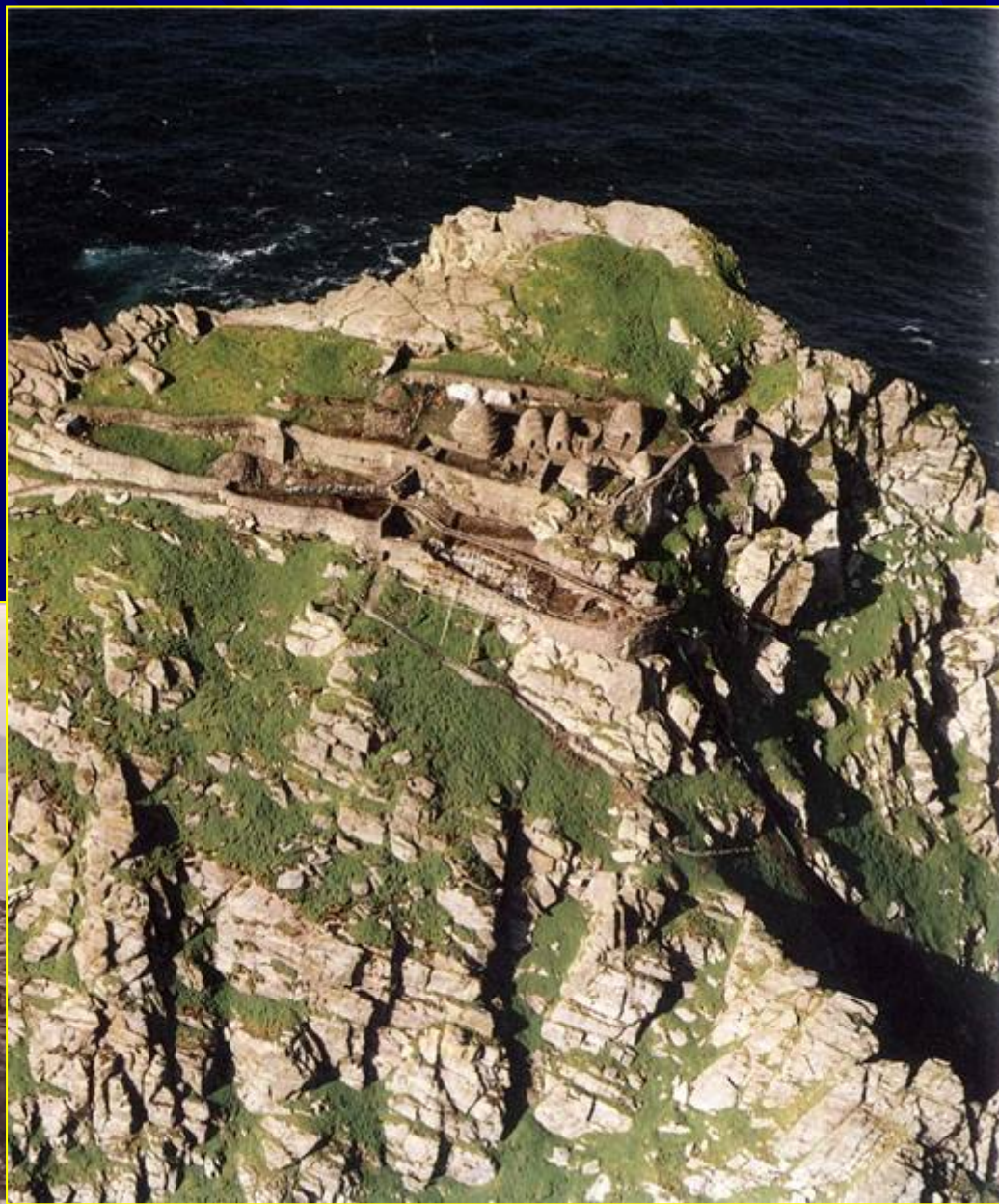
Kamenný dům s nepravou klenbou

SKELLIG MICHAEL

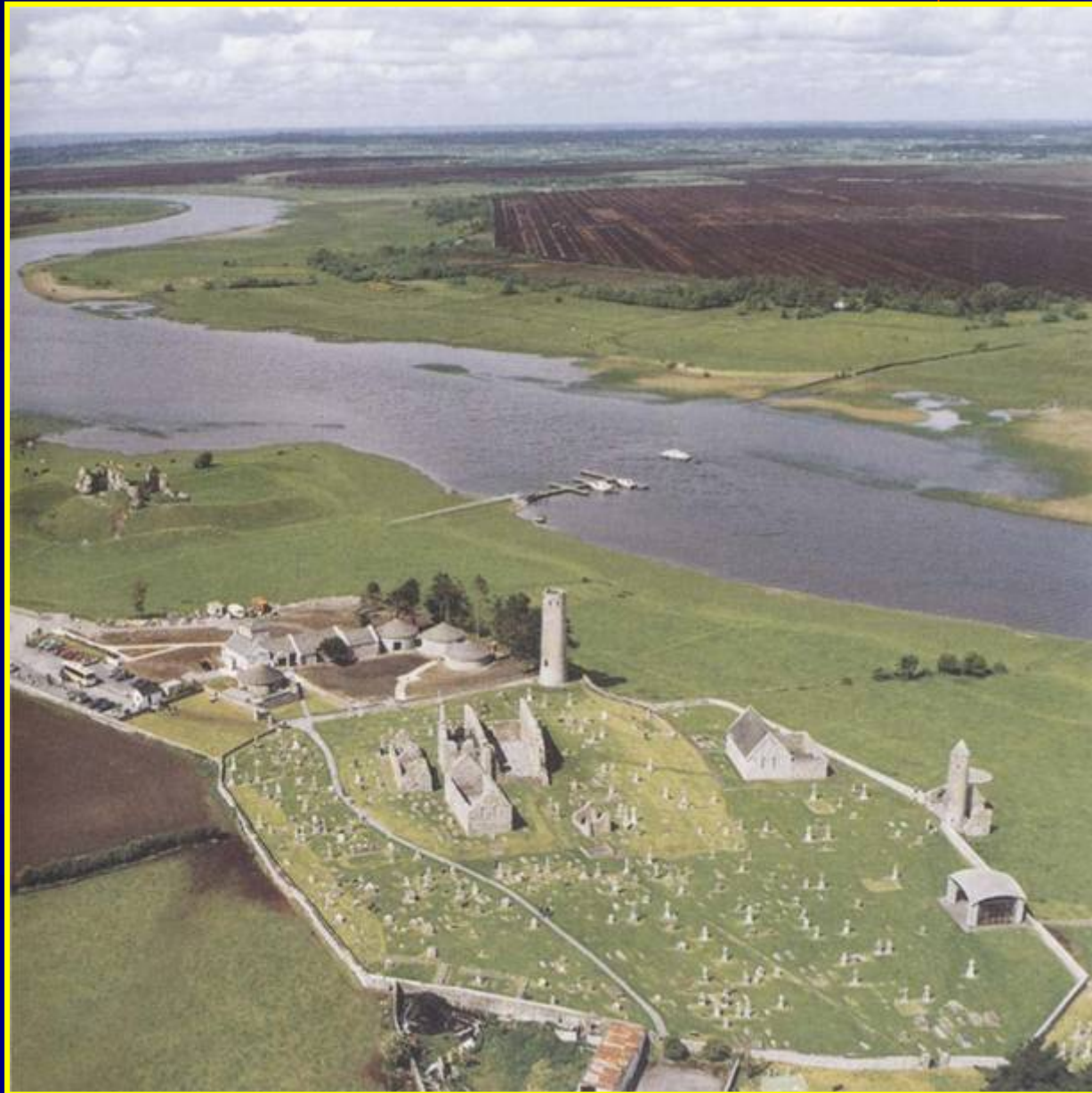
5. stol.: klášterní osada
(2 kaple, 6 hrobek)

10. stol.: klášter

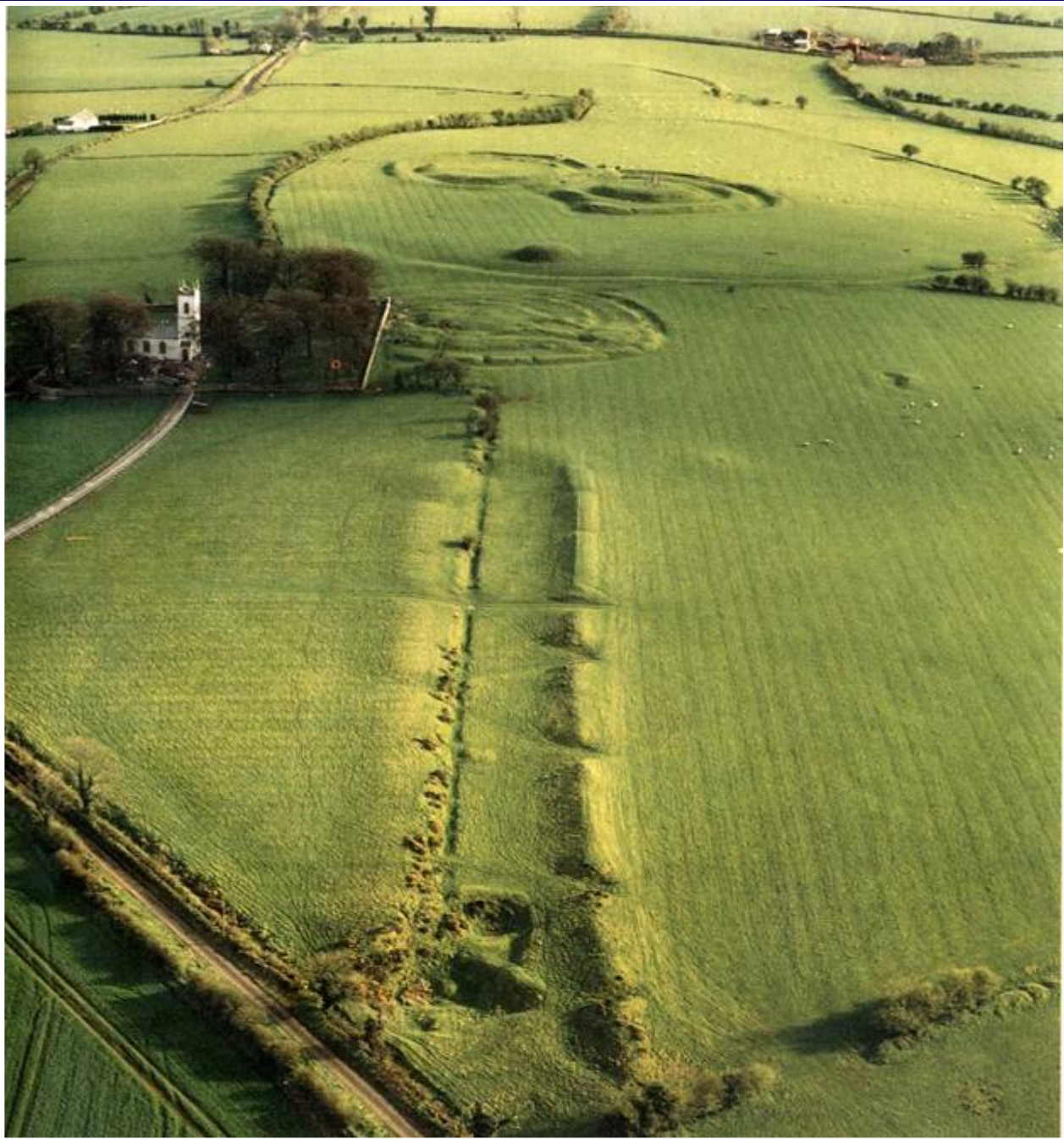
CLONMACNOISE

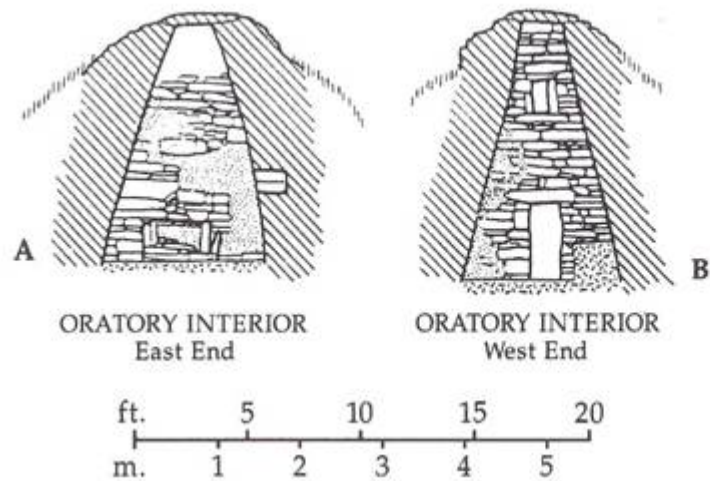
raně křesťanské sídliště

6.–12. stol. – klášter
(kostely, katedrála,
2 okrouhlé věže,
3 kamenné kříže)

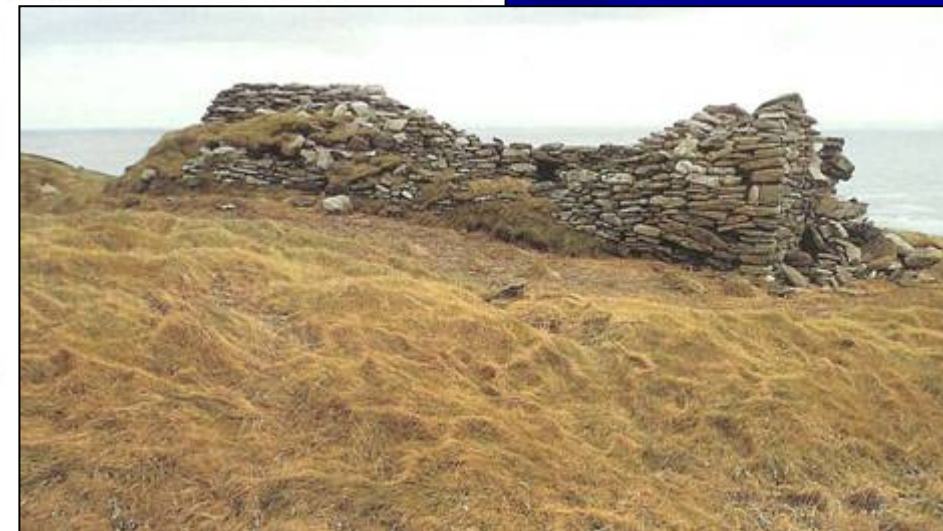
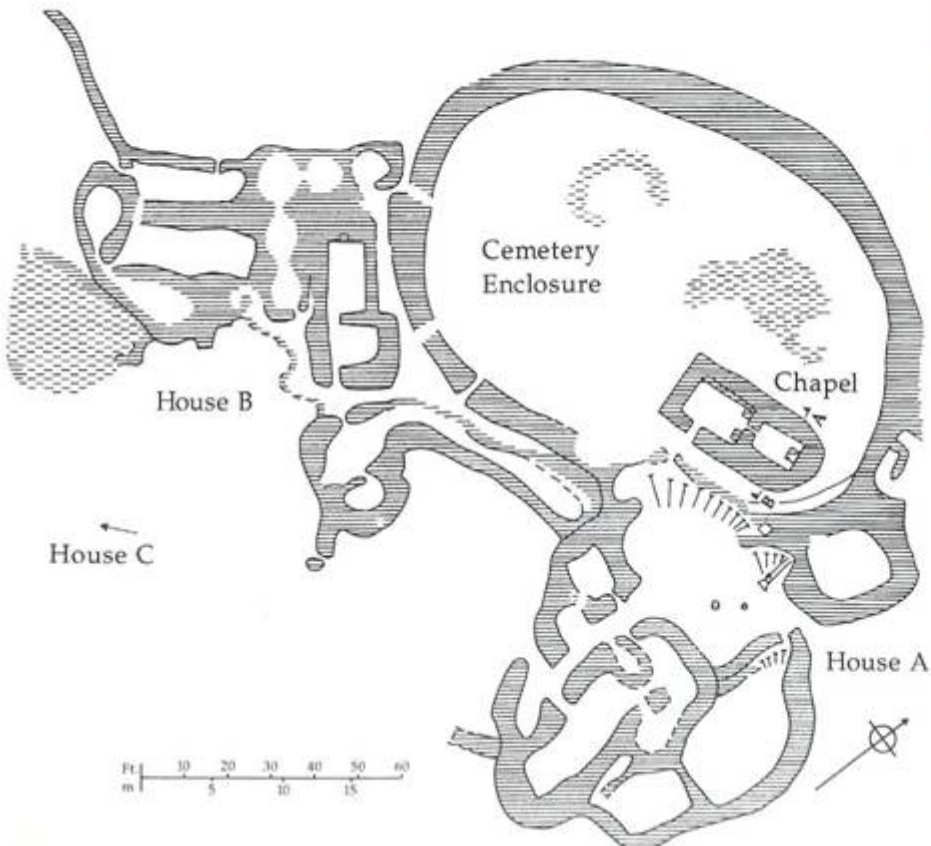
T A R A

ostrov **RONAN**
(Vnější Hebridy)

Kaple sv. Ronana

IONA (Vnitřní Hebridy - Skotsko)

